

Kalejdoszkóp

„Nincs más haza, csak az anyanyelv...”

Márai Sándor

2017/5

KULTURÁLIS FOLYÓIRAT
XVI. / 5.

CULTURAL JOURNAL
VOL. XVI / 5

416-596-0297
toms-place.com

190 Baldwin St.
Kensington Market
Just west of Spadina
M-W 10-6
Th-F 10-7
Sat 9-6
Sun 12-5

Tom's Place

Tom's Place and the Mihalik family have strong Hungarian roots but at the same time are very proud Canadians. Pictured above is Tom Mihalik, with his son Tom Jr., both ready to serve you at Tom's Place. Established in 1958, Tom's Place now offers the biggest selection of suits in North America, all at great prices.

Please visit Tom's Place, one of Toronto's leading retailers for designer men's and women's business apparel.
Conveniently located in Kensington Market.

*Designer
Men's & Women's
Clothing for
Over 50 Years*

facebook.com/TomsPlaceTO

Bobó Bóbitája

Gyermekeknek, felnőtteknek!

300 ST. CLAIR
AVE. W. SUITE 103
TORONTO, ON. M4V
1S4

E-mail:
info@pannonia.ca
Tel.: 416 966-5156

TORTENETE

2017 CORVINA DIRECTORY

Hungarian Canadian Business Directory

www.corvinadirectory.ca

TARTALOMBÓL - CONTENTS

Ady Endre: Október 6.	
Szabó Lőrinc: Anyám mesélte; Szeretlek; I Love You... (versek)	2
Tamási Áron és 1956: Magyar fohász; Gond és hitvallás	4
Nagy László: Vajú-koszorú (vers)	5
Buda Ferenc: 1956 - Töredékek; Huszadik évem: 56 (versek)	5
Varga Gabriella: Továbbvándorol a Kárpát-medencében a Boldogasszony Kiállítás	6
Tamási Orosz János: Dobos Marianne laudációja	8
Csibi Balázs: Filmművészeti kavalkád a Torontói Nemzetközi Filmfesztiválon	11
Döbrentei Kornél: Tartsd meg a sziklát - A Pesti Srácok emlékére (vers)	12
Interjú Forrai Tamás s.j. atyával	13
Dobos Marianne: Varázslatos mesék dunaszerdahelyi közvetítéssel	14
Petőfi Sándor: September végén - At the End of September (vers-poem)	15
Lakatos Mihály: Modern kori TBC	16
Vörösmarty Mihály: Szép Ilonka	17
Mihály Vörösmarty: Beautiful Helen (Transl. by Kirkconnell, Watson)	19
A bűzbesenyői egyházközség Jakab Antal-díjat vett át	20
Dancs Rózsa: A vers ünnepe Torontóban	22
Székelly Pálma: Márton Áron és Jakab Antal emlékére avattak szobrokat Kolozsváron	23
Ady Endre: Párizsban járt az Ősz (vers)	25
Fodor Albert: Káruj (elbeszélés)	26
Kányádi Sándor: Vénasszonyok nyara (vers)	27
A vénasszonyok nyara - Indián Summer	27

The 13 Martyrs of Arad, lithography by Miklós Barabás

ADY ENDRE: OKTÓBER 6.

Őszi napnak mosolygása,
Őszi rózsá hervadása,
Őszi szélnek bús keserve
Egy-egy könny a szentelt helyre,
Hol megváltott – hősi áron –
Becsületet, dicsőséget
Az aradi tizenhárom.

Az aradi Golgotára
Ráragyog a nap sugára,
Oda hull az őszi rózsá,
Hulló levél búcsucsókjá;
Bánat sír a száraz ágon,
Ott alussza csendes álmát
Az aradi tizenhárom.

Őszi napnak csendes fénye,
Tűzz reá a fényes égére,
Bús szívünknek enyhe fényed
Adjon nyugvást, békességet;
Sugáridon szellem járjon
S keressen fel küzdelminkben
Az aradi tizenhárom.

The **Thirteen Martyrs of Arad** were the thirteen Hungarian rebel generals who were executed by the Austrian Empire on 6 October 1849 in the city of Arad, after the Hungarian Revolution (1848–1849). Legend has it that while the revolutionary leaders were being executed, Austrian soldiers were drinking beer and arrogantly clinking their beer mugs together in celebration of Hungary's defeat. Hungarians thus vowed never to clink glasses again while drinking beer.

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE
ISSN 1480-5499

MEGJELENIK KÉTHAVONTA - PUBLISHED BIMONTHLY

Előfizetés - Subscription: CA\$75.00/year

Foreign: US\$85.00/year

Elnök - Telch György-George - President

Főszerkesztő - Telch-Dancs Rózsa - Editor-in-Chief

Főmunkatárs: Varga Gabriella

Munkatársak: Bácsalmási István, Csibi Balázs, Veszely Ferenc,

122 Silas Hill Drive, Toronto, ON, M2J 2X9, Canada

Tel.: 647-979-4631

E-mail: rozsatelchdancs@gmail.com

Copyright © Kaleidoscope Heritage Club

A folyóiratot digitálisan archiválja az Országos Széchényi Könyvtár EPA
adatbázisa: <http://epa.oszk.hu/01600/01658>

www.kalejdoszkep.com

*No part of this publication may be reproduced by electronic means,
photocopying or otherwise, without written permission from the
publisher, excepting brief quotes for the purpose of review*

A KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy Lexikona
helyesírását követi

SZABÓ LŐRINC

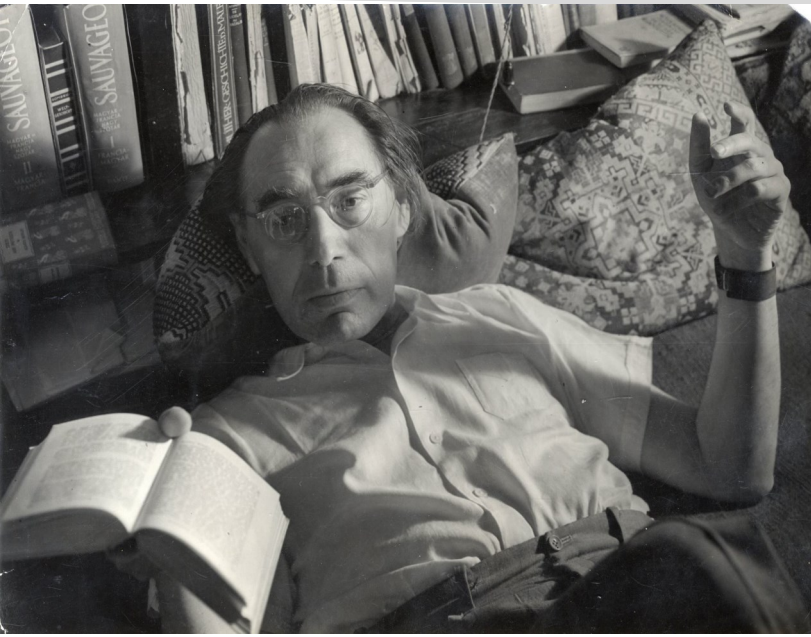
ANYÁM MESÉLTE

Anyám mesélte, régen, amikor még együtt ültünk a Templom utca 10 alatt, Balassagyarmaton, az udvar kertje előtt, hogy valaha, kicsiny lánykorában, milyen igazak és egyszerűek voltak az emberek. – Jó népek voltak – mondta – mindenütt, ahol éltünk, *szívbeli* emberek, segítettek egymást, s bennünket is, amikor Tiszalókról menekültünk. Mert menekültünk. Igen... Várj, hogy is volt, már alig tudom... Ugy volt, hogy megégtünk! Apánk ispán volt, valami Bekény Péter ispánja, és keze alatt béresek voltak és dohányosok, s aztán megégtünk, a gép is, a cséplő, az is ott veszett, s mi Miskolcra mentünk és nagyapád a vasúthoz került, apád meg később Miskolcra ide. Legjobban erre, a menekülésre emlékszem, volt négy szekér bútorunk, azokra raktak fel, engem s Juliskát és Jolánkát, párnák s dunyhák közé, ott szorongtunk, és egy zsákban a kompról négy macskánk vízbe fordult s ott veszett. S ahogy este lett, az országuton, ma is érzem, mily rettenetesen megbámultam a malmot, azt a nagy, négyemeletes, vén épületet, hogy olyan is van, s a négy emelet kivilágított ablaksorait.

I. kötet

Apánk, szegény, ott halt meg a vasutnál. Ezermeister volt, gépész; ősei Lengyelországból jöttek, valahogy a trónhoz is közük volt, s ő maga még tudott lengyelül. Soká beteg volt, mert csövet eresztettek le a kútba és a lábában megfázott a csont és gyulladást kapott. Ágyhoz kötözve élt még két évig, s halála előtt Istenhez tért. Soká nem hagyta, hogy operálják, s mikor már maga kérte: „Késő, Panyiczky úr, ott halna meg az asztalon!” – mondta neki az orvos. Anyánk aztán nagyon nehezen élt, eladogatta, amije maradt, ismerősökhöz járt *segíteni*, és úgy nevelt bennünket. Pedig egykor szakajtóban állt nála az ezüstpénz, de elment mind, ahogy a föld is elment, mert apánk bizony szeretett mulatni... Mégis jobb volt az, szegényesen is

jobb világ volt az, olcsó minden, és jó népek voltak a miskolciak, és Mamika még ma, Gyarmaton is huszonnyolc-harminc krajcárért hoz egy pár rántanivaló csirkét... – S te milyen gyerek voltál? – faggattam, amikor elhallgatott; és ő mesélt tovább: – Református lány, a zárdába jártam, a katolikus nővérekhez, és nagyon szerettek, mindig 1-esem volt s bizonyítványom még úgy mondta, hogy „szorgalma: ernyedetlen”... Jó gyerek lehettem, és elég jókedvű, és emlékszem, mindig horgoltam, kötöttem, még az utcán is, s egyszer egy fiú egy kővel úgy halántékon dobott, hogy elszedültem... Jaj, nagyon szerettem az iskolát; úgy volt, tovább megyek az externátba, de hát jött a tűz, halál, szegénység, ahogy mondtam, és mind dolgoztunk, a három kisgyerek mind a földön ült otthon és kötött... Később meg varrni kezdtem. Nem tanított senki... Vagyis *nénje*, Jolánka, az tanított csak, a süketnéma, a nagy aranyhajú, óh, nagyon ügyes szegény néném: hároméves korában fejtifuszban lett néma és süket, – ő tanított meg varrni: látta, hogy szabott és varrt egy másik, valaki, az udvarban, s *lenézte*... – Így mesélt anyám, tizenöt éve, frissen és közben el-elakadva, szívesen s pironkodva, hogy mindez semmiség, sok mindenről, Tipanuc bácsiról, keresztapámról, s Biri néniről, öreg dolgokról... és a szellemekről, akik talán nincsenek, de talán mégiscsak vannak, hisz táncol az asztal, ha imádkozva kérik, nem is ő, hanem Nagy néni, aki a vasút mellett lakik... Tizenöt éve már, hogy így mesélt, s még többet, százszor ennyit, és én, ahogy öregszem, egyre jobban emlékszem szavaira, egyre többet kérdezgetem, ha látom, s amikor, tőle messze, egyedül maradok, mind gyakrabban gondolok vissza rá s el-eltünődöm a Tiszába fült négy macskán és a tűzön, nagyapámon, a nagy malmon, a folyton horgoló kislányon és minden jó emberén, – úgy eltünődöm rajtuk, mintha most is vele ülnék a Templom utca 10 alatt, a lócán, az udvaron, a régi, gyarmati konyhakert előtt.

SZABÓ LŐRINC (1900 -1957)

“1900. március 31-én születtem, Miskolcon. Édesapám néhai Szabó Lőrinc volt, néhány esztendei gimnáziumi tanulás után a latin miatt lakatosnak ment, majd a Magyar Államvasutaknál fűtő, mozdonyvezető majd főmozdonyvezető lett és mint mozdonyfelvigyázó halt meg 1947-ben, Debrecenben. Apai nagyapám 1848-ban tábori lelkész volt Kossuth Lajos seregében. Családom ekkortájt általában még használta a Gáborjáni előnevet; én magam ezt legfeljebb szükségből, megkülönböztetésül, hivatalos okmányokon használtam s például valamennyi megjelent könyvemen kezdettől fogva csak mint Szabó Lőrinc jegyeztem a nevemet.

Édesanyám, néhai Panyiczky Ilona, falusi gépésznék a lánya volt és 1948-ban halt meg Miskolcon.”

Szabó Lőrinc tartalékos hadnagy életrajza (1951)

SZERETLEK

Szeretlek, szeretlek, szeretlek,
egész nap kutatlak, kereslek,
egész nap sírok a testedért,
szomorú kedves a kedvesért,
egész nap csókolom testedet,
csókolom minden percedet.

Minden percedet csókolom,
nem múlik ízéd az ajkamon,
csókolom a földet, ahol jársz,
csókolom a percet, mikor vársz,
messziről kutatlak, kereslek,
szeretlek, szeretlek, szeretlek.

I LOVE YOU

I love you, I love, I'm loving you,
all day long I search and I seek you,
day-long I weep for your body
with sad lover's tears for his bonny,
'tis your body day-long I'm kissing,
kiss every moment you're missing.

I kiss every moment of yours,
your taste does not pass from my lips,
I'm kissing the ground beneath your feet,
and whilst you wait, my kisses repeat,
from afar I try to find you, true,
for I love, I love, I'm loving you.

Translated by Kery, Leslie A.

ÍGY DÖNTÖTTEM!

Élsz, kedves! Tudod? Élsz! Élsz! Százezerszer
hívtalak, mennyet s poklot: nem a hit,
a végső kétségbeesés segít,
a túrheterlen! Síri türelemmel
agyam sírjából ébresztettelek fel:
az őrzött! Órült, mondják rám; pedig
a halál az: én látlak, szemeid
rám sütnek s kezéd már sosem ereszt el.
Élsz. Így döntöttem! Nappal húsodat
frissíti bennem minden gondolat;
s éjjel már nemcsak agyam titka vagy:
hozzám bújsz, véred régi tüze jár át,
s úgy alszom el, hogy, mint csiga a házat,
hátamon érzem szived dobogását.

THIS I DECIDED!

You live, dear! Do you know? I called you
a hundred thousand times, heaven and hell: not faith,
but that unbearable final desperation, that is what helps.
I woke you, I raised you from the grave of my heart
with endless patience, that place had held you safe.

They call me mad and yet,
death is the mad one; your eyes, they shine on me,
and your hands will not ever let go of mine.
You live. This I decided! My thoughts throughout the day
renew the freshness of your flesh. By night you are
not just a secret of my brain: you draw me close,
you fill me with the fire of your blood
and, like a snail its shell, I'll feel upon my back
the beating of your heart before I sleep.

Translated by Kery, Leslie A.

2017. Szeptember 16. és 20 között tartották Tamási Áron születésnapját, valamint a Székely Kultúra Napját Farkaslakán. A 120 éve született íróra önapos rendezvényt sorozattal emlékeztek, amelynek fővédnöke Dr. Kövér László, a Magyar Országgyűlés elnöke volt.

TAMÁSI ÁRON ÉS 1956 MAGYAR FOHÁSZ

Az idők gyógyító lázában él a magyar. Történelmünk ezer évén átlobog az emberi Génusz üzenete, mely nemzeti hőseink példáit emeli elénk és költőink fénylő szavait idézi.

Nincs módunkban kitérni a hűség elől. Tizenegy éve élünk őrhelyünkön: ezen a földön; szomjazva az emberi és a nemzeti lét igaz voltára. Élünk vágyakozásban az enyhület után, de szomjúságunkban itthon a hazugság italát nyújtották nekünk, a világ pedig kotyvasztott főzetekkel kábított minket. Ebben a zavaros veszélyben, a hosszú sóvárgás után, emberi és nemzeti létünkben tehetünk-e mást, mint amit tettünk?

Magunk főztünk enyhítő és éltető italt magunknak. A kor, melyben élünk s amelynek ablakán a jövőbe nézünk, vért csordított ebbe az italba. Örök intelem ez, mely egyformán szól nekünk magunknak és a világnak. Minket arra int, hogy a kor forradalmát magunknak kellett volna végbevinnünk. Mivel nem ezt tettük, hanem ajándékba fogadtuk el, olyan esztendőket rakódtak történelmünkre, amelyek hagyományainkat elferdíteni törekedtek, természetünket gúzsba kötötték és jövőnk felől kétségekkel kínoztak. Ebben a hamis és igaztalan állapotban a nép nem találhatta meg nyugodalmát és alkotóerejét bénaság fenyegette.

Ezért kellett megtörténnie annak, ami történik.

A kehely, amelyben magyarok vércseppjei szentelik meg az éltető italt, a világot arra inti, hogy nagyobb gonddal és tisztább lélekkel örködjék az emberi lét méltósága fölött. A hatalmak, melyek a maguk rendszerében élni jónak és helyesnek látják, adják meg nekünk a lehetőséget, hogy mi is a magunk emberi és nemzeti formánkban élhessünk. Ez a forma nem más és nem is lesz más, mint a társadalmi demokrácia és a nemzeti függetlenség formája. Ezt a formát, kormányzás dolgában, egy nemzeti kormány tudná a nép akaratával megtölteni; a művelődés szellemével pedig a magyar léleknek azok a mesterei, akik az elmúlt évtized alatt is a nép hűségében éltek.

Szenvedő lélekkel áhítjuk, hogy a rontó harcok megszűnjenek; s kérjük az emberi bölcsesség szellemét, hogy e harcok küzdőit igazságtalan ítélet ne érje.

Méltó életünkért szóban és cselekedetekben a történelemhez fohászkodunk. Fohászkodunk mindnyájan, munkások, parasztok és ifjúság, nemkülönben jövőt álmódó költők, akik mind és mindig rendületlenül hívei vagyunk hazánknak.

*Forrás: <http://dia.pool.pim.hu/html/muvek/TAMASI/tamasi00126/tamasi00216/tamasi00216.html>
Magyar fohász. Elhangzott a rádióban 1956. október 26-án. Keltezése: Budapest, 1956. október 26.*

TAMÁSI ÁRON: GOND ÉS HITVALLÁS

Egy ezredév alatt sok zivatar verte nemzetünket, de a zivatarok borújában is két fény mindig hű maradt hozzá. Az egyik a nemzet csillaga, mely vészek idején is áttört fényével a homályon, a másik pedig virrasztó költőink fáklafénye, mely a magyarság számára ma is tanítás.

Számunkra több is ennél, mert kötelező örökség hűséggel szeretnők ezt az örökséget hordozni. Nehéz, de megtennünk mégis az egyetlen út, mert nincs feloldás.

Itt állunk a számadás és vallomás erkölcsi kényszere alatt. Itt állunk az októberi szabadságharc véres halmán, melyet egy nép reménye ostromolt. Ha egy évtizedre visszatekintünk erről a halomról, szenvedőnek és vágyakozónak látjuk a népet. Szenvedett, mert korának eszméit, melyeket tíz év előtt reménnyel üdvözölt, idegen formában és zsarnoki módon akarták életévé tenni. A hosszú kényszer alatt kiújultak természetesen a történelmi sebek, és nemzeti függetlenségét veszendőnek látta. Szenvedő és igaztalan sorsában gyógyulásra áhítva vágyakozott, s nemzetté lenni sóvárgott.

Ebben a vágyban és sóvárgásban van a forrás, mely október 23-án feltört a mélyből. Mint ennek a forrásnak neves tanúi, keserves szívvel kell megmondanunk, hogy a szovjet kormányzat történelmi tévedést követett el, amikor vérrel festette meg forrásunk vizét.

Dicsó költőink élő szelleme és az emberi igazság segít nekünk abban, hogy jóslatot tegyünk: eljön az idő, amikor a megtévedt hatalom bűnbánatot mond, mint ahogy az általa megdöntött hatalomnak is meg kellett bánnia ama tiprást, melyben Petőfi elveszett.

Hitünkben és népünk ismeretében mindenkit óvtunk attól a téves feltevéstől, hogy a szovjet fegyverek nélkül a szocializmus vívmányait kiirtotta volna a forradalom. Tudjuk, hogy

nem. Mert a munkásosztály, a parasztság és a java értelmiség híve volt és változatlanul híve a demokrácia és a társadalmi szocializmus vívmányainak, amelyeket nem elsorvasztani akart, hanem élővé tenni inkább. Élővé tenni, a magyar testéhez szabni, és nemzeti hagyományaink szellemével megtölteni. Ezt akartuk, és ezt akarjuk mi is, akik a nép vágyainak ígéit hirdetjük, és jobb jövőre tesszük írói sorunkat. Ezért szólunk külön és együtt a '45-ös földosztás népi törvénye mellett, nemkülönben a bányák, üzemek és bankok ügyében, hogy ezek a társadalom tulajdonában virágozzanak. De vajon terem-e elegendő módon a föld, ha a paraszt termelés módjaiban kedvét nem leli? S vajon virágozik-e a közösségi vagyon, ha nem egészséges a társadalom? A következmények megfeleltek rá.

Igen, nemzeti függetlenség nélkül kedvszegett a munkás és a paraszt, a kéz és az értelem, egészséges társadalom nélkül pedig nem gyarapszik a közös vagyon. Meg kell hát szerezniünk és éppen a szociális haladás érdekében a nemzeti függetlenséget, s a népi kormányzat útján meg kell teremtenünk az egészséges társadalmat. A nemzeti függetlenség és a társadalmi rend demokratikus felépítése: ez a magyarság vágya, melyet mi is hordozunk, és munkába önteni törekszünk.

S miközben szívünket és írói életünk jövőnapjait betölti ez a szándék, a nemzeti egység bölcsője mellől tolmácsoljuk is mindenkinek. A közös cél gondjában kezünket nyújtjuk a munkásoknak, köszöntésünket lélekből küldjük a parasztságnak, és szívből az ifjúságnak. Győzzük meg együtt a politika vezetőit, hogy a politika nem lehet öncélú, hanem csak eszköz a nép üdvére, s készítsük őket arra, hogy a magyarság egységes óhaja szerint használják ezt az eszközt. Vagyis a függetlenség kivívására egyfelől, belső életünkben pedig arra, hogy a munkások és az értelmiség segítségével felépüljön az egészséges magyar társadalom az önkormányzat demokratikus módján. Csak így jöhet létre az erős és gazdag állam, melynek barátsága más államokkal igaz és tartós, s amely nemcsak számúzi az emberi kizsákmányolást, hanem maga sem nehezedik nyomasztó súllyal a népre. A nyugalmas és dolgos társadalom a nép jólétén örökös állam fölött emígy biztos záloga lesz a nemzet jövőjének.

Mindezekben magyar gondjainkat röviden elmondottuk, és véleményünkről hitvallást teszünk. Írói munkánk ígéi lesznek a szavaink, gondunk örökös az időben, véleményünk pedig a közírás betűibe költözik.

Hűséget fogadunk a zászló előtt, mely jelezte nekünk, hogy a nép forradalmi egységéből a nemzet újjászületett. Ebben a hűségben hitvallásunk alapján gondozni és védeni fogjuk a magyarság szellemét. Erkölc legyen a munkánk talpköve, műveinkben pedig találjon értelmet és formát a nép alkotóereje, az emberség és eszméivel a kor. Egyedül így leszünk méltók a nagy elődökhöz, és egyedül így válhatunk a későbbi nemzedékek érdemes őseivé.

Budapest, 1956. december 28.

NAGY LÁSZLÓ

VARJÚ-KOSZORÚ

Sortüzek döreje szédít,
szív szakad és vakolat,
gyász-szalagok közt az Édes
már megint sírvafakadt.
Fél a fű, a vézna füst is
ijedten legöndörül,

félelem dobog a házban,
a tájban körös-körül
Fekete bársony-koloncok
örvényét veti az ég,
varjú-koszorú fölöttem,
rajtam hideg veríték.

BUDA FERENC

1956 - TÖREDÉKEK

Arany ősz, szüret ideje. Must illat,
darazsak dongnak. Szív, lélek tavasza
az őszben. Fiam, unokám lehetne...
Sortűz. Lánckerek csörömpölése.
Arany ősz, arany. Must-illat. Talpak
pora, levelek ragyogása. Füst, vér.
Torkolattüzek. „Ha mégegyszer azt
üzenni...” Kimetszett közepű lobogón
át az égre: „...hogyan rabok tovább...” –
tízezreken végigmorajlik. Must-illat.
Sortűz. Vérszag. Fiam, unokám lehetne
az a fiatalember... Lány őszi táj.
Tankágyúk erekciója. Must pezsdül,
vasabroncs pattan. Egy vaskapuszárny
dörrenve becsukódik. Tűz, vas. Tűz,
vas. Akár az unokám lehetne,
aki voltam... Légy zizzen, darazsak
dongnak. Sortűz. Vérszag. Tészag.
Záracsattanás. Kulcsok csikordulása.
Száz évig tartó negyedik évszak. El-
falazva. Befalazva. Szél rohamoz,
kimetszett közepű lobogót szaggat.
Ifjak valánk. Fiatal voltam.

HUSZADIK ÉVEM: 56

Fények és fekete árnyak esztendeje.
Jégzajlás, rügyfakadás, tűz esztendeje.
Szárnyak, szívek és vaspaták esztendeje.
Zászló, fegyver és bilincs esztendeje.
A fiatalságé.
Az egyenes szóé.
A kifogyhatatlan erőé.
A mi évünk.
Az én évem.
Az én vérem.
Szépséges huszadik évem:
féltné kuporgatott kenyérem -
morzsáid szedegetem.
(2006)

TOVÁBBVÁNDOROL A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN A BOLDOGASSZONY KIÁLLÍTÁS

Szász Jenő Budapesten a Várkert Bazárban tartott megnyitón

Számos erdélyi, kárpátaljai, délvidéki és drávaközi helyszín után ezekben a hetekben-hónapokban Felvidéken jár körbe, sőt novemberben Lengyelországba is eljut a Nemzetstratégiai Kutatóintézet által 2015-ben az ötszáz éves csíksomlyói Szűzanya-kegyszobor köszöntésére elindított, hároméves időtartamúra tervezett Boldogasszony-vándorkiállítás. Az Áder János köztársasági elnök fővédnökségével Kárpát-medence-szerte bemutatkozó tárlat ez év október 12-i kassai megnyitója a kezdetek óta összességében a huszonhetedik alkalom volt, ahol az érdeklődők megtekinthették ötvenöt kiemelkedő kortárs magyar képzőművész Mária-ábrázolását, novemberben pedig Krakó lesz a huszonnyolcadik állomás. A kiállítás elmúlt két és fél évről Szász Jenőt, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnökét kérdeztük.

– Elnök úr mindig hangsúlyozza, hogy a nemzetegyesítés szándékát a képzőművészet eszköztárával is meg lehet és meg is kell erősíteni. Hogyan állt ennek szolgálatába a Nemzetstratégiai Kutatóintézet?

– A Nemzetstratégiai Kutatóintézet küldetése a nemzeti re-integráció elősegítése a Kárpát-medencei-, illetve a diaszpórában élő magyarság körében. Hitvallásunk szerint felelősséggel és hűséggel viseltetünk minden magyar iránt, éljen a mai Magyarország, a Kárpát-medence vagy a világ bármely pontján. Valljuk, hogy nincsenek különböző magyar ügyek, hanem egy közös ügy van, amelynek megkerülhetetlen része az egységes nemzeti emlékezet és kultúra. Ennek megteremtése érdekében hoztuk létre az immár negyedik éve működő Kárpát-haza Galériát, amelyben eddig negyvennégy külföldi kortárs magyar művészt mutattunk be Budapesten, a nemzet fővárosában, illetve indítottuk útjára 2015-ben a nagyszabású Boldogasszony-kiállításorozatunkat.

– Mint ismert, Jakubinyi György gyulafehérvári érsek, valamint a Csíksomlyói Kegyetemplom és Kolostor a Szűz Mária-

kegyszobor megszületésének ötszázadik évfordulója tiszteletére 2014 őszétől 2015 őszéig jubileumi Mária-évet hirdetett, amihez a Nemzetstratégiai Kutatóintézet igazán szép kezdeményezéssel csatlakozott. Mi volt ez a kezdeményezés?

– 2015. január elején felkértünk ötvenöt kortárs magyar képzőművészt, iparművészt és fotóművészt, hogy fogalmazza meg a maga művészetében a Boldogasszony-képet. Az alkotók kiválasztásánál különös hangsúlyt kapott a külföldi magyar közösségek kiemelkedő alkotóinak részvétele és a korosztályok közötti párbeszéd kialakításának elősegítése is. A művészi ábrázolások változatos műfaji eszközökkel születtek: megjelenik bennük a festészet, a grafika, a szobrászat, az ötvösmunka, a kerámia, a textil és a fotó is. Az alkotóművészek más és más oldalról világítják meg a Boldogasszony, Szűz Mária, Patrona Hungariae és Regnum Marianum, a Szűzanya és a magyarság közötti, szerte a Kárpát-medence és a nagyvilág szétszórta magyar közösségeihez eljuttatni kívánt kiállítás-sorozat megszervezésével az volt a célunk, hogy felmutassuk a nemzet megmaradásának zálogát jelentő keresztény hitet és értékrendet az anyaországban, a külföldön, a szórványban és a diaszpórában, illetve hogy a ma is elevenen élő magyar összetartozást jelképező Mária-kultusz tudatosításával is szolgáljuk a nemzet újraegyesítését. Szándékunk volt kortárs módon újrafogalmazni, kanonizálni és beágyazni a közösségek mindennapi életébe a Boldogasszony-képet.

– A Boldogasszony kiállítás két és fél évvel ezelőtt, 2015 májusában Budapesten, a Várkert Bazárban tartott megnyitása után indult határokön átívelő vándorútjára, azóta Kárpátalján, Erdélyben, Délvidéken, Felvidéken és a Drávaközben összesen huszonhét helyszínt keresett fel. Milyen tapasztalatok jellemzik a tárlat eddig megtett útját?

– Szent István megkoronázásával nemzetünk több mint millenárius keresztény története kezdődött el, amelyet Isten és a magyarság közötti lelki megújulás hajnalaként is értelmezhetünk. Ennek a lelki kapcsolatnak legkedveltebb szentje lett a mennybe fölvetett Boldogasszony, a Magna Domina Hungarorum, a Magyarok Nagyasszonya, Nagyboldogasszonya, akinek tisztelete azóta is töretlen népünk körében. Több mint ezer éve és mindazzal együtt, ami ezer év alatt értékrombolásban történt, a Boldogasszonyhoz való hűségünk oly ép maradt, mintha csak tegnap ajánlottuk volna fel az országot Máriának. A mi eddigi tapasztalatunk azt mutatja, hogy külföldi nemzetársaink számára hitükben való megerősítést és az anyaország odafigyelését egyaránt jelenti ez a tárlat.

– Van-e valamilyen különleges, a kiállítás-megnyitókhoz kapcsolódó élményük az elmúlt két és fél esztendőből?

A megnyitó rendezvényeken rendszerint teltház van és nemegyszer volt részünk megható pillanatokban. Például amikor több helyen is a megnyitó beszédekét követően a közönség maga kezdte el énekelni a Boldogasszony anyánk

című régi magyar himnuszt vagy a jelenlévő egyházi főméltóságokkal együtt imádkozták el az *Üdvözlégy Máriát*. Úgy gondolom, ennél nemesebb és igazabb visszajelzést nem is kaphattunk volna.

Petrás Mária: Angyalos Mária, 2014, mázas, lüszterezett, samottos kerámia, 49x35x3 cm

– Változott-e időközben a tárlat anyaga vagy ma is ugyanazok a művek alkotják, amelyekkel 2015-ben elindult?

– Ötvenöt kiemelkedő kortárs magyar képzőművész kértünk fel arra, hogy a maguk szemszögéből és saját műfajukban mutassák meg a Boldogasszony és a magyarság közötti, szerte a Kárpát-hazában kitüntetett tiszteletnek örvendő kapcsolatát. Úgy gondolom, hogy a részt vevő művészek, életpályájukon és életpéldájukon keresztül egyfajta zsinórmértéket képviselnek. A kiállítás két és fél éve az eredeti koncepcióban, változatlan összetételben járja a Kárpát-medence magyarlakta vidékeit.

– Várható-e, hogy a kiállítás az előzetes terveknek megfelelően Órvidékre, Muravidékre és a nyugati diaszpórába is eljut?

– Az anyaországban, a külhonban, a szórványban és a diaszpórában a magyar összetartozást jelképező Mária-kultusz

tudatosításával a nemzet határokon átívelő újraegyesítését kívánjuk szolgálni, így nem áll szándékunkban kihagyni egy olyan helyszínt sem, amely lehetőségeinkhez mérten és a fogadókészség tekintetében is alkalmas a tárlat befogadására. A lehető legtöbb magyarok által lakott területre szeretnénk eljuttatni a kiállítást. Eddig huszonhét helyszínen fogadták lelkesedéssel a tárlatot, amely idén Felvidéket járja végig – reményeink szerint egy krakkói kiterővel –, azt követően pedig továbbindulhat Órvidék és Muravidék felé, majd a nyugati diaszpóra néhány helyszínére.

– Közeleg 2018 tavasza: az eredeti elképzelések szerint a tárlat ekkor fejezi be körútját és tér vissza az anyaországba, hogy a Magyar Művészeti Akadémia – a Műcsarnok vagy a Vigadó – véglegesen befogadja. Így történik majd?

– Induláskor valóban ezt a célt fogalmazzuk meg, hogy három év múltán, 2018 tavaszán az anyaországba visszatérve a Magyar Művészeti Akadémia – a Műcsarnok vagy a Vigadó – fogadja be a kiállítást, de jelen állás szerint – a művészek beleegyezése után – az időközben az anyaországból felmerülő kéréseknek is szeretnénk eleget tenni, ezért várhatóan a Boldogasszony' 2018 tavasza után is továbbfolytatja magasztos zarándokútját.

Somogyi Győző: Napba öltözött Asszony I., 2007, tojástempera, vászon, 70x50 cm

Tamási Orosz János

DOBOS MARIANNE LAUDÁCIÓJA

Drága Marianne! Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves Megbékélők!

Remélem, elfogadják tőlem az utóbbi megszólítást – úgy érzem, az alkalom helyes és megfelelő kifejezése ez, hiszen mi más, mint a megbékélés és együttműködés érzése, óhaja hozta volna Önöket ide, ma este[1], a *Charta XXI Megbékélési és Együttműködési Mozgalom* ünnepére; Dobos Marianne köszöntésére? Az a megbékélés, melyre

hivatkozva most, hogy kicsit profán legyek, mintegy negyedórás türelmet kérek önöktől; próbáltam mondandóm „rövidre vágni”, de hát hetvenöt esztendő csak megérdemel tizenöt perc hírnevet, nem? És az a megbékélés, mely most és mindörökké, akár a történelem és/vagy történelmek kezdete óta a legfontosabb üzenet maradt mindig az utódok felé, az utókorok világának. A megbékélés békéje, a békévé oldódás megbékélése.

Az egyetlen lehetőség.

Vagy, ahogyan egy mély szépségű himnusz szól erről: „Amikor a földre jöttünk, az igaz életre születtünk, / s helyett bűnben éltünk, háborút, viszályt gerjesztettünk! / Egymás ellen de sokat vétkeztünk! / Kívántuk szomszédaink földjét, elvettük jószágát és kincsét! / Gyilkoltunk rabló birtokvágyból, s nem féltünk a hazugságtól! / S ki befogadott, kiűztük házából! // Nagy Istenünk, ki vagy fenn a mennyben, / Hozzád talál majd végül az ember! / Te vagy, ki mindent alkottál, és gyermeked minden élet, / megbékél hát s megtér az ország s nemzet! A földi néped!” Vjgh Kristóf zeneszerző saját szövegére írt békehimnuszából idéztem itt, mely a beremendi Megbékélés Kápolna felszentelésén hangzott el, 1998 pünkösdjén. A kápolna története egyébként, kicsit most eltérek a tárgytól, talán nem mindenki előtt ismeretes.

Kettős emlékállítás – a délszláv háború áldozatainak emléke és a Beremendről kitelepített svábok emléke előtti főhajítás – jegyében épült, alapítási szándéknyilatkozatából hadd idézzek föl most egyetlen mondatot:

„Beremend Magyarország legdélibb települése, már több mint fél éve együtt élünk a menekültekkel és a háborúval”. S mit is tettek ők, már akkor? Hogy *Surján László* minapi írásának

metaforájára utaljak: bizony, a keresztények följöttek a kazamatákból, megépíteni menekült keresztény testvéreik kápolnáját. Az összefogás szép példájaként citáltam ide ezt a gesztust; kissé olyan legyen ez az este, általa, mint maga az érzésbe, a szóba vetett hitünk – noha, nem is meglepő váltásként, hisz ismer, ki ismer, leszek én ma és itt is rezignáltabb, kevésbé ünnepélyes.

Mert, amikor nemes célról beszélünk, és főhajításra kérem Önöket *Dobos Marianne* előtt, beszélnem kell arról: ismerniük kell azt a hatalmas elszántságot, kitartást, sokszor emberfeletti teljesítményt, mellyel végezte és végzi gyűjtő- és kutatómunkáját; toborozza kevés számú segítőit ahhoz az alapos munkához, mi számos értéket mentett át hozzánk, évtizedek mélyéről, s menti, juttatja a sok évtizeddel utánunk érkező időkbe. Remélem, lesz még, aki rátalál arra, lesz még oly „posztulátorka”, aki ránk talál akkor.

Én erről a munkáról szeretnék most szólni, s mielőtt Dobos Marianne tetteit részletezném, engedjek meg, hogy az előző programpontra is visszautaljak; arra a kötetre, *Virth László* remek összehasonlító monográfiájára, melyről ma ugyan bőséges, de aligha elegendő szó esett eddig, mégis, két idézetet ideemelnék abból. Az első mondat – Kodolányi Jánostól – a kötet egyik mottója: „*Iszonytató az a gőgös részvéltlenség, amellyel a jómódú a szegényt lenézi.*” A második pedig a szerzőtől származik, műve végszavából emelem ki „*Az eszme, amit forrásaink képviseltek, ma is aktuális. Aktuális, mert létezik egy bizonyos új autokrácia és buta uraskodás, ami ma is kaszthatárokat vonna a nemzet testén belül. Aktuális, mert az élvezetekre és fogyasztásra beállított világban egyre idegenebb az áldozatvállalás, ami pedig igényként van jelen a hivatkozott életművekben.*” Igen: lényeges, és igen, borzasztóan aktuális üzenet ez – kéretik eltűnődni fölötte. S látni, ennek fényében azt a nem ritkán értelmetlennek tűnő, az egyén személyes anyagi és egészségi egyensúlyát megpróbáltató, azt kockára tévő vállalkozást, mely Dobos Marianne több évtizedes kitartása mögül rajzolódik elénk – ha odafigyelünk arra.

Azt, az idő szűkössége miatt, most kerülném, hogy részletesen elsoroljam: ki mindenki szerepel eddigi életműve húsz kötetében; portrékban, életutakban, interjúgyűjteményekben; de egy nevet azért megemlítek: *Lázár Alfonzét*. Ezt a nevet egy tunéziai múzeum kertjében emléktábla örökíti meg, láthatta sok tízezer magyar turista, arra jártában, én magam is lefotóztam, de csupán Marianne munkáiból ismertem meg a tábla mögött húzódo emberi sorsot. Ahogyan egy teológus hallgató máskor Marianne munkáiból ismerte meg azt az atyát, kinek a nevét őrző emléktábla előtt sok évig majdhogynem közömbösen haladt el. Tudják, bár megy az idő, de elidőznék itt pár mondat erejéig, mégis. Hogy érteniük kell, s értenie kell másoknak is, financiaális döntéshozóknak, azt, hogy mit jelent az a szó: személyes áldozatvállalás.

Sok száz a családtól, önmagunk testi-lelki harmóniájának őrzésétől, de akár csak közösségi, gyülekezeti részvételtől elvont munkaórát.

Mi rejtőzik, például, Kelemen Didák s az ő élete nyomán feltáruló Wojtech Topolinski életének feltárása, élénk állítása mögött? Sokszor lehetetlennek tűnő kutatómunka levéltárak alig ismert tartalmú polcain, a fellelt dokumentumokat megerősítő más, hasonló dokumentumok nyomainak felkutatása, baráti kapcsolatok szívós kiépítése távoli levéltárak munkatársaival, kitartó telefonhívások, e-mailek láncai, és nagyon drága könyvek beszerzése, hiszen elengedhetetlen forrásmunkák, de hazai közgyűjtemények számára korábban mégsem voltak beszerzésre méltóak; marad a sokszor megterhelő önerő előteremtése; és összevetés, összevetés, a dokumentumok elengedhetetlen összeolvasása egy szintén önkéntes munkatárssal s akkor alig ejtettem szót a technikai eszközök családi kasszából történő pótlásáról, hiszen mikor ne menjen tönkre egy számítógép, ha nem a munka intenzív szakaszában; mikor „szálljon el” egy merevlemez, ha nem akkor, amikor szükségünk lenne annak tartalmára; s mikor törjön szilánkokra a bokánk, vagy kerüljünk esetleg szívsebészek műtőjébe, ha nem a munka első összegző fázisában; s akkor, ha mindenben úrrá lettünk, s kész a kézirat, akkor derül ki: sehol sem tartunk.

Kell, mert kellene egy hozzáértő szerkesztő, korrektor, baráti áron dolgozó nyomda, és terjesztő, és tudósítás a munkáról – és nincs mellettünk senki, aki ezt kellően átlátja és megszervezi. Mondhatnék néhány példát a valóságról – de inkább más alkalommal. Ha lesz.

Bevallom, itt valóban „kihúztam” mondandómból több bekezdésnyi személyes tudósítást olyan kézirat-hagyatékokról, melyek feltárása a magyar múlt s azon belül a magyar keresztény művelődéstörténet fontos fejezetét képeznek; feltárásuk, eddig, mondjuk így, érdeklődés hiánya miatt maradt el – aki elsősorban elvégezhetné, legyünk őszinték, nem volt olyan kitartó, vagy talán áldozatkész, egzisztenciálisan felkészült, hogy ennek kedvéért sok száz munkaórát, heteket, hónapokat vonjon el a családtól, önmaga testi-lelki harmóniájának őrzésétől, de akár csak közösségi, gyülekezeti részvételtől. Sok, nagyon sok értékes hagyaték sorsa múlik ezen, sok történelmi adalék elkésett feltárása – mert azok, akik jót gondolnak, sokszor ők is szem elől tévesztik a megfelelő és hasznos jót. Elfelejtik, hogy jót – jól.

Jean Monnet nevével invitáltuk ide ma önöket, nos, idéztem én már itt az ő egyik híres mondatát: ha előlről kezdhetném, a kultúrára összpontosítanék. Csak a kultúrára. Lényeges, borzasztó lényeges mondat ez. Gondoljanak bele egy pillanatra Dobos Marianne életművének tartalmába. Politikai és társadalmi eseményeket örökít át s jelenít meg, teszi úgy, miképp valaha a szájhagyományok útján jutottunk hozzá eleink krónikáihoz; ő persze már tiszta s ellenőrizhető forrásokra hagyatkozva; s mi a történetek legfontosabb közös ismérve? *Kulturális identitásunkra hat, valamennyi.* Azt táplálja, azt erősíti – hisz nyelvünkben élünk, s nyelvünk himnuszt, szózatot, zsoltaárokat, verseket – s nem politikai programbeszédeket suttog önmagának, ha már végképp fogyni látszik minden remény. Dobos Marianne egyik kutatása – hogy ne tűnjek csapongóbbnak a kellesténél – hogyan is kezdődött? Kíváncsi lett, na jó, ennél több, hisz mély érdeklődés ébredt benne Kelemen Didák élete

iránt. Miért is? Népénekekben, fohászokban, a keresztény kultúránk teljességét jelentő népi emlékezetben őrzött Kelemen Didák alakja, vagy valamely korabeli egyház-politikai utalás, esetleg Pázmány Páter és Kelemen Didák beszédeinek textusbéli hasonlóságai vonzották? Nyilvánvalóan az előbbi megközelítés áll közel az igazsághoz.

S Topolinski atya – miért is? Mert, mondjuk ki, a keresztény hit megtartására évezredek óta ható s adott pillanatban *eltéphetetlennek* bizonyuló hitvallást látott megfényesedni egy keresztény kulturális küldetés nyomon követése során. Igen: emlékezetünkbe, közös nemzeti emlékezetünkbe, a történetek kulturális lenyomata rögzül; minden hősiesség, elgyávulás, győzelem, vereség kultúránk erejét csökkenti, vagy növeli, s ez a nemzetek *közötti* összekapaszkodás, megbékélés egyetlen *járható* útja is. Hiszen, ismét Dobos Marianne műveibe pillantok, gondolatban, s mit látok abban? A megvallatott múlt olyan állomásait, melyekben politikusok, uralkodók, törvények, határok, háborúk, fegyverszünetek jöttek-mentek, s mi maradt egyetlen tanulságként? Sem tartós győztes, sem tartós vesztes nincs, hiába a dalok a tartós békéről; mert kiegyensúlyozott s valóban tartós békét egymás nélkül nem köthet győztes és vesztes.

S a közös béke közös nyelve a zene, az irodalom, a szakrális szertartásrend, melyekben *tudjuk*, ha más-más nyelven is mondjuk, a *közös* szavakat.

Talán messze kalandoztam, de azt gondolom, érthető, mire gondolok s utalok, amikor Dobos Marianne kitartó, szívós, áldozatos munkájának ismertetése helyett s mellett annak „civil” háttéréről szóltam. Fontos, lényeges, elhanyagolhatatlan momentum ez – amikor fejet hajtunk munkássága előtt, én, s arra kérem önöket, ne maradjak ezzel egyedül, én merem használni ezt a kifejezést főhajtás közben: ez, kérem, önmaga örömteli, *boldog* boldoggá avatása. Arról a fantasztikus kitartásról értesülünk, munkáit figyelve, mely maga a szolgálat; egy olyan küldetés, amit, kis parabolaként, Wojtech Topolinski egy félmondatával: „...*magán úton fogok törekedni, titkosan megtudni, milyen tiszteletnek örvendő szentünk Lengyelországban, mi történik az ő sírjánál...*” húzhatunk alá.

Ez a megjegyzés nem Kelemen Didák történetéhez kapcsolódik; az atya posztulátori teendőinek másik céljára utal; de én itt általános példaként említem; hiszen *pontosan* jeleníti meg a lényegét. Hogy nem csupán a levéltárak tartalma s a nép emlékezete, hanem a kettő együttes jelenléte, a hír, a hírünk továbbélése utódainkban, ami fontos. Ez a szolgálat lényege, ez Dobos Marianne szolgálatának lényege, ez *maga a szolgálat* – mert a megbékélés elengedhetetlen feltétele egymás megismerése, szubszidiaritásunk *tiszteletben* tartása és *tartatása*, a közös múlt és közös jövő érdekében nem a legkisebb, de a legnagyobb, az egyetlen közös többszörös előtti *alázat*. S persze a szolgálatot végzők munkájának kézzel fogható segítése; nem szemérmelenség erre is utalunk, hiszen maga Topolinski is – egy szerény utóiratban – azért az utazása további céljait összefoglaló leveléhez odairja, szerényen:

„Ha legalisan tudnék több pénzt kapni, akkor kérném szépen.”

A záró gondolatok egyikeként kis játékra hívom Önöket. Holnap este, kérem, gondolják végig, vegyék sorra, mivel töltötték a tegnapi estét, ami, ugye, e pillanatban még a ma, még a jelen. Gondolják végig, emeljék ki a legfontosabb üzeneteket, megfigyeléseiket, majd holnapután – történelmi szempontból ugye milyen beláthatatlan idő ez – üljenek le beszélgetni valakivel, akivel együtt érkeztek, vagy itt ismerték meg, s már együtt tegyék ugyanezt. Vegyék sorra, mi is történt itt tegnapelőtt. Mi az, amire tényszerűen emlékeznek, s mi az, amire már emberi léptékekkel ilyen rövid idő alatt ráakódott a hozott s szerzett előítéletek, tapasztalatok, figyelmetlenségek páncélja. Ha komolyan veszik s játsszák le ezt a játékot, talán érteni fogják: miért tűnik olykor valóban *lehetetlennek* a megbékélés és együttélés *szolgálat*a. S talán mindennél pontosabban fogják érteni Dobos Marianne-t, azt a szolgálatot, amit ő maga így ír le, így fogalmaz meg:

„...*érzelmi motiváltságom: az ismeretlen áldozat előtti főhajlás, a szenvedő ember iránti végtelen tiszteletem és szeretetem. Eredjen bárkitől, történjen bármikor és legyen bármilyen az, de az irgalmatlanság minden áldozata iránt a szívemben azonnal irgalom ébred. Amiben a legkisebb olyat találok, amihez a magam jóvátételének homokszemét hozzáadhatom, és azzal valamelyest könnyíthetek a körülöttem lévő szenvedőkön, azt megpróbálom meg is tenni. Ha lehetőségem adódik. Az interjúköteteim pedig azért készültek, hogy azokban próbáljam meg a sok jóvátételment legalább a hogyan is történt történelmi valóságnak megfelelően unokáinknak is tovább mondani.*”

Hatalmas munkát végez. Csöndes pironkodással adom át, e munka elismerése- és köszönetesképpen ezt a szemérmetlenül szerény kifejezését tiszteletünknek és megbecsülésünknek, azzal a zárómondattal, mely egyben egy kinyíló ajtó is munkásságának teljességéhez.

A *katolikus* Topolinski atya a náci, a faszizmus embertelenségének áldozatává vált, miként számos más felekezethez tartozó ígérő; akik, a halál felé menve, megbékéltek egymással, s méltóságot, Krisztus méltóságát s igazát üzenték a jövődönök. Közöttük volt Varga Zsigmond *református* lelkész, tanúságtevő, kinek jelmondata – *non videri, sed esse* – mai napig csontunkba, húsunkba, szívünkbe hatoló üzenet. És üzenete a mai napnak; üzenete annak a megbékélésnek, melyért Dobos Marianne oly kimondhatatlanul sokat tesz; s üzenete, ne feledjük, a megbékéléshez vezető út eszméjének.

Non videri, sed esse. Nem látszani, hanem lenni.

Drága Marianne, Mariannunk, köszönjük, *köszönöm* a Charta XXI Mozgalom nevében.

Elhangzott a negyvenkettedik Jean Monnet esten, 2017. szeptember 11-én, Dobos Marianne születésnapi köszöntőjén.

BOLDOG SZÜLTÉSNAPOT!

Családunk és lapunk olvasói nevében szeretettel köszöntjük születésnapja alkalmából László atyát, aki a torontói Szent Erzsébet templomban lelkésztársaival együtt fáradhatatlanul dolgozott azért, hogy az Istenbe vetett hit és a szeretet erejét erősítse.

Isten éltesse az Atyát erőben, egészségben!

Marosfalvy László 1932. szept. 15-én született Veszprémben. A szétszóratásban, az akkor Magyarországon illegalitásban működő Jézus Társaságába jelentkezett. Mivel ez titokban történhetett csak, ezért szombathelyi kispapként tanult és mint világi papot szentelték fel.

Az 1956-os forradalom idején a budapesti Központi Szemináriumban tevékenyen részt vett az Állami Egyháziügyi Hivatal felszámolásában, emiatt külföldre kellett távoznia. Először Ausztriában tanított az ideiglenes magyar iskolákban, majd 1957–59 között Rómában tanult tovább filozófiát.

1959-ben Torinóba küldték teológiai ismeretei elmélyítésére. 1961–62-ben a terciát végezte Clevelandben. 1963–80 között Winnipegben, a Szent Pál jezsuita gimnáziumban tanított matematikát és számítástechnikát. 1981–1983 között Torontóban, 1984-ben Montrealban, aztán 1985–95 között Torontóban segítette számítástechnikai ismereteivel a munkát. 1987–90 között a torontói noviciátusban volt a novíciusmester sociusa.

1993-ban visszatért Magyarországra, ahol Szegeden szintén a novíciusmester sociusa lett, utána 1996–2003 között Budapesten a magyar provincia gazdasági ügyeivel foglalkozott. 2003-ban visszatért Torontóba, a magyar plébániára lelkésznek és ökonómusnak, majd 2006–2008 között a plébánosi tisztséget töltötte be. Jelenleg a torontói Szent Erzsébet-plébánián lelkész.

CSIBI BALÁZS

FILMMŰVÉSZETI KAVALKÁD A TORONTÓI NEMZETKÖZI FILMFESTIVÁLON

Az őszi kezdetével Torontóba költözik a filmvilág színe-java. A legfontosabb kortárs filmalkotások bemutatása mellett a díjazottak már előrevetítik a jövő évi Golden Globe és Oscar várományos alkotásokat. Érdeemes tehát a filmművészet kedvelőinek a Torontói Nemzetközi Filmfesztiválra (TIFF) figyelni.

11 nap alatt több mint 250 filmet megnézni lehetetlen, de kényes sorok árulkodnak arról a torontói mozika előtt, hogy rengeteg érdeklődője van a versenyfilmeknek. A 42. TIFF-et egy sportfilmmel nyitották meg: a *Borg/McEnroe* című alkotás rendezője, Janus Metz Pedersen az 1980-as wimbledoni

teniszdöntő eseményeit vitte vászonra. Nagy sikerrel mutatták be a Thomas Edisonról szóló *The Current War* c. filmet is.

A magyar filmművészet mindeközben reneszánszát éli. Az elmúlt évekhez hasonlóan ismét hazai alkotás sikeréért szoríthatunk. Enyedi Ildikó *Testről és lélekről* című alkotása teltházas közönség előtt mutatkozott be az észak-amerikai közönségnek. Az impozáns Winter Garden Theaterben tartott vetítés után vastaps fogadta a rendezőnőt.

A film egy férfi és egy nő történetét mutatja be, akik legelőször egy éteri térben, az álmok világában találkoznak egymással. A történet egy vágóhídon játszódik, ahol találkozik egymással a gazdasági igazgató és az új munkatársként érkezett minőségellenőrző hölgy. Csak egy véletlen folytán derül ki számukra, hogy álmaikban szarvas képében egymással vannak. A két ember egymáshoz való lelki közeledését követhetjük végig a cselekmény során.

A film erénye, hogy nem a klasszikus hollywoodi formanyelven meséli el a történetet, és számos kérdést hagy a nézőben megválaszolatlanul. A filmművészet narratológiájával kapcsolatban általánosan elmondható, hogy a nyílt befejezésű filmek esetében a néző több időt tölt azzal, hogy a megtekintés után válaszokat találjon, kevesebb hangsúlyt kap a művészi üzenet, az alkotás hatása. Az alternatív befejezések minden nézőben változhatnak, de az önálló gondolkodás a filmről azt eredményezi, hogy jobban megmarad a film sztorija és az emlékezetes élmények közé kerül.

A film fényképezése tökéletes, különlegesen megkomponált jelenetek készültek. Bár néhány igen erősen naturalisztikus szekvencia is megjelenik a filmben, metaforikus értelemben pont ez ad ellensúlyt a test és lélek vizuális elkülönülésének. A friss berlini *Arany Medve* díjas alkotást nagy várakozás előzi meg a nagy amerikai díjátadók jelölése előtt. Magyarország Enyedi Ildikó filmjét jelöli majd a *Legjobb külföldi film* kategória Oscar esélyesei közé, és minden esély megvan rá, hogy zsinórban harmadszorra izgulhassunk magyar alkotás sikeréért a los angelesi díjátadón.

Amíg az Egyesült Államok nagy filmes díjkiosztóin szakmai zsűri nyilvánít véleményt, addig a TIFF-en hagyományosan a közönség szavaz. Idén a legjobb filmnek járó közönségdíjat *A három óriásplakát Edding határában* című film kapta meg (rendezte: Martin McDonagh). A tavalyi győztes *La La Land* később startolt a díjkiosztókon, így könnyen lehet, hogy a Woody Harrelson és

Mesterházi Ernő producer, Enyedi Ildikó rendező, Mécs Mónika producer.

Fotó: Csibi Balázs

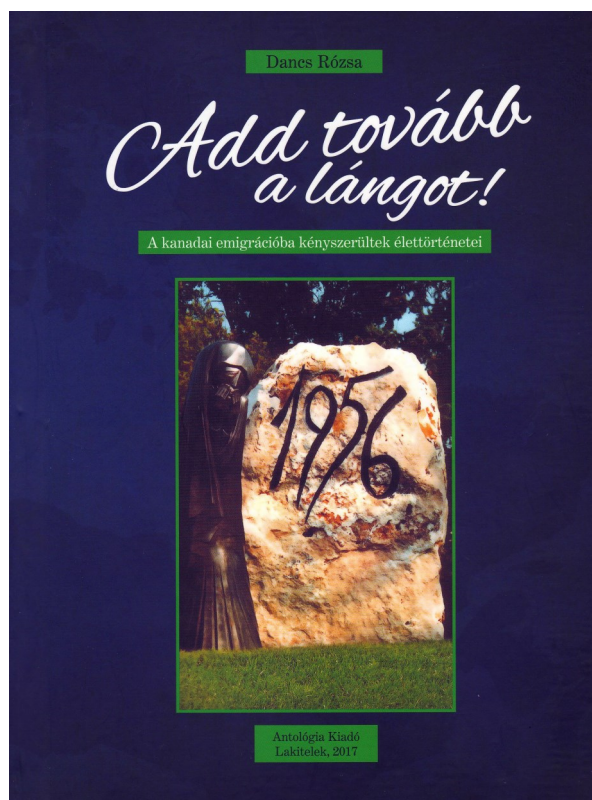

DÖBRENTAI KORNÉL

TARTSD MEG A SZIKLÁT !**A Pesti Srácok emlékére**

Termékeny időből végleg kifutsz,
marasszon az, amellyel elúzni akarnak,
rettentsd vissza hulltában a sziklát, öngörgető magyar
Sziszfusz,
tartsd meg mozdíthatatlan alapnak,
mert benned bizonyosságot álmodik az Isten,
körbenéz, s ha itt nincs, véli: sehol sincsen
– ó, ez az Ararát – szegény
Isten-remény!
Olyan kő ez, sorshoz csikorítva lobbán,
és akkor lendíts elveszejtődre gyehennatüzet,
olyan iramban, ahogy a szíved dobban,
és viszolyogj attól, aki baljós tenyérrel kifizet.
Sátán és a Teremtő egy sima arcban igazul:
az Istent feleljed válaszul,
és azt is, a bűnhődésből már elég,
a Keresztfá is elüszkül, de hamuval győzi még,
csordulásig urnákba, fejünkre visszahullva
ki az, aki a velünk történekmért vezekelni mászna-csúszna?
Az Ige a testből kilépett,
sebünk elidegenítve mások zsebévé mélyedt,
most aztán előre, ha kell, önámítón is,
a hátra már végzetes, abszurd finis,
a fölfele is csak úgy, ha bitón?
S ha valaki fényességesen, méltón
mégis, csak azért is fölér,
mennylépő lábát lerángatni van kötél?
Hol az önérzet?
Régi torlaszokon, hej, de kivérzett;
betonszarkofágba aszalt a jövő,
és nincsen felszedni már utcakő?
Amelyről fölmagaslik egy-egy szabadság-suhanc,
lélekzetneszük, mint mikor Te, angyal, a csöndön átsuhansz;
romolhatatlanok, testük gondolatokból s balszamos illatokból
épített,
roncsolhatatlan szépség, múlhatatlanabb, mint szent Berna-
dett,
úgy terebélyülnek ki a sivár időből, mint az akácok,
a Pesti Srácok,
és hogy voltak, mindent megtelít, szétfeszít,
de nem úgy, miként az üresség a lék széleit!
Ma is néhány büszke gerinc, kit törés-zúzás bénává le nem
ront,
azzal lázad, hogy egészséges magot ont,
a zászlók petyhüdtlen darvadoznak, a glóriás lyukon át
hiába süvít, ritkán érezzük a megtisztulás huzatát,
magyarok, országon innen és túl lakók,
már a temetők sem hadrafoghatók?
Még a halottak napi sírok is elföldelhetetlen, kitüremkedő
bűnök,
téli túlélésre vágyó, lánghegyű, gyertyatüskés sünök,

mert belül is eltemettétek
sorsát, játszótéri sírját a szabadság megannyi gyermekének,
már nem számít, hova úsztak a kis kopjafák,
pedig egyszer a lelkiismerethiányt is karóba húzhatják,
világra sem jöhetnek az új hősök, egy országmegtartó béke
nagyjai,
foganásuk helyén jelszó eredt meg: zabálj, fogyasztani;
hiába szerelem, ima, hit, mely erősebb volt, mint akár
tíz orosz tankhadosztály;
a barikád, a Magyar Golgota fia
legyőzött téged, Krasznaja Armija.
Ó, hogyan égtek azok a harcokcsironcsok, de fáj máig,
hogy a zsíros arcú pecsenyesütők képe minduntalan felvilág-
lik.
Vajon miért engeded,
elvegyék, meghamisítsák egyetlen megtartó ünneped,
miért, hogy végre kiszabadulva,
vágtaakra széles mezők helyett folyvást rabomobilba,
miért, hogy nem pengethatsz napsugarak felhúrozta gitárt,
kezed mindig ökölben, karod sosem ölelésre kitért,
miért, hogy léted nem bevallható szent kaland, de
börtönhipis,
örök motozás; mi kell, ne csak ébredj, hidd is,
maradt erő, majd mozdulnak nemzedékek,
termékenyítő elszántsággal, mint a szántóföldi munkagépek,
kétségeden emeljen felül a kondulásig megérlelt,
a legcsekélyebb, mégis tán a legnagyobb történelmi elégté-
telt,
Nándorfehérvár óta messzehangzó,
vérünkkel felhizlalt, déli harangszó.
2006. október

Forrai Tamás s.j.

Szeptember elsejétől a torontói Szent Erzsébet templom plébánosa Forrai Tamás atya. Az atyával a Kanadai Magyar TV-ről Maros Zoltán készített interjút, ennek rövidített változata

M. Z.: *Hogyan látja Forrai atya a következő időszak lehetőségeit Torontóban?*

F. T. sj.: Nagy örömmel jöttem ide, annak a kettősségével, hogy egyrésztől sokmindent tudok az itteni közösségről, szolgálatokról, ennek

a plébániának a hagyományairól. Tudom azt is, hogy más látogatóként Torontóban lenni és más egy házigazda szerepet átvenni. Most ismerkedem, ez heteket-hónapokat fog igénybe venni. Azt érzem, hogy a torontói magyarság az egyik legmeghatározóbb hagyományú, létszámú, szervezetségű közösség a Kárpát-medencén kívül. Nagyon büszke vagyok arra, hogy jezsuita rendünk régóta itt szolgál, és számomra személyesen is öröm, hogy itt folytathatom Isten szolgálatát.

Nagyon sok csoport, közösség, lelkeség és kulturális feladatok működnek és nagyon jó hagyományok vannak, amire lehet építeni. A migrációs magyarságon belül nagy szolgálat békét teremteni. Azt hiszem, ebben sikeres voltam otthon: sikerült összehozni különböző csoportokat. Én ezt fontos, személyes feladatnak tekintem. A jezsuita hagyományoknak is egy fontos része a kiengesztelődés, az emberek közötti békesség megteremtése. Toronto olyan világváros, ahol önmagában nagyszámú magyarság él, amelyik nagyon sok szempontból szervezi magát, nagyon sokminden történik a közösségekben. Ennek a plébániának mindig is egyik fontos szolgálata volt, hogy házigazda legyen. Segíteni minden értelmes, jó magyar kezdeményezést, támogatni őket. Minden ami kreatív ötlet, szeretnék a házigazdája lenni továbbra is, vagy ha lehet még erősebben mint korábban. A magyar jezsuiták mindig az észak-amerikai cserkészcsoporthoz aktív támogatói voltak. Régóta cserkészben szolgálva ez nekem is személyes vállalásom. Van jópár olyan kanadai közösség, ahol korábban nagy magyar élet volt, de az asszimiláció természetes útján haladva nem magyarul működő, de magyar plébániák vannak. Itt lelkipásztori feladatokat is a szolgálat részének veszem.

M. Z.: *A többi egyházzal az együttműködést hogyan képzeled el?*

F. T.: Én abban nőtem fel gyerekként és jezsuitaként is, hogy mindig nagyon erősen egy ökumenikus közegben dolgoztunk. Magyarországon ez egy nagyon magától értetődő hagyomány, és a magyar jezsuiták ennél nagyon erősen az élharcosai voltak. Korábbi szolgálataimban is nagyon jó kapcsolat volt a protestáns testvéregyházakkal. Akár a vezetői püspöki szinten, akár a konkrét szolgálattelvő lelkészek szintjén. Én azt gondolom, hogy az itteni szolgálatban ez méginkább fontos. A Reformáció 500.-dik évfordulóján ez jó alkalom, hogy erre

újra rátekintsünk és nézzük azt, hogy mit tudunk közösen szolgálni.

M. Z.: *Milyen fontosabb események lesznek a közeljövőben?*

F. T.: A most előttünk álló program ősszel novemberben Szent Erzsébet napján a templom búcsú. Bójte Csaba testvér lesz a vendégünk. Szeretnénk több olyan találkozást szervezni vele a búcsún kívül, ahol megtudja mutatni azt a nagyon lelkesítő, karizmatikus szolgálatot, amit ő elkezdett és mi is régóta támogatunk.

M. Z.: *Mit kérne a helyi torontói és ontariói közösségtől?*

F. T.: Én azt kérem a torontói magyarságtól, hogy mindazokkal az ötletekkel, javaslatokkal és kritikákkal, ami megfogalmazódott bennük a mi szolgálatunkkal kapcsolatban, keressenek nyugodtan. Mindig úgy tettem eddigi szolgálataim során, hogy összeszedtem a kreatív ötleteket. Bármilyen jellegű kérdés van, keressenek meg személyesen engem, vagy a plébániánkat és segítsenek megtalálni hogyan tudunk egy szolgálatot tovább építeni, ami méginkább tud egy közös missziót segíteni. Számunkra a legnagyobb kihívás az, hogy egy asszimiláló magyarságot hogyan lehet segíteni, hogyan lehet jobban elérni az új kommunikációs eszközökkel és hogyan lehet közösségi alkalmakat teremteni. Én azt ígérem, hogy a kanadai magyarságot imába fogom hordozni. Hiszek abban, amit mi nem tudunk megtenni, azt Isten kíséri áldásával. Anélkül nem fog menni.

2017. október 1. nagy ünnep volt a torontói Szent Erzsébet templomban. Az egyházközség tagja büszkén közli:

„... ünnepi szentmise keretében Robert Kasun püspök atya beiktatta szolgálatába új plébánosunkat, Forrai Tamás atyát. A csatolt képek ezen az eseményen készültek. Szép volt a szertartás, a templomban csak álló hely maradt a későn érkezőknek”. (Bozóki Barna).

DOBOS MARIANNE

VARÁZSLATOS MESÉK DUNASZERDAHELYI KÖZVETÍTÉSSEL

(„ha hatalmasok hátsójába bújssz, bajtól, csapástól
az sem ment meg!”)

Jó éjszakát! – írom, de most azt kérem a szeretet jegyében váltott, összhazai, osztársadalmi, összcsaládi jóéjszakát puszit, ne a villanyoltás kövesse, hanem vegyünk meséskönyvet a kezünkbe.

Nekem jó évtizede került először a kezembe. Férjemmel hivatalosak voltunk Dunaszerdahely egyik nemzetközileg is jegyzett fontos eseményére: a Vámbéry konferenciára. A tudós előadások idején adták a kezembe ezt a kis „meséskönyvet”, amelynek legrégebbi kézirata a sors véletlene révén Magyarországon játszik bújócskát. Többszörös újrafelfedezése után éppen ebben a szellemi pezsgésű városban válthatott alakot, magyar mesévé lényegült egy műfordító-mesemondó kollégánk és barátunk jóvoltából. Jó emlékekkel távoztunk az organikus építészeti jegyeit magán viselő épületek sokaságából, a **Makovecz Imre** megálmodta nagyszerű városból. Ez a kis könyvecske pedig segített éleztelünk újratervelésében ezt követően.

Engedd meg, kedves olvasóm, hogy a városhoz fűzött emlékezésnek hívjam fel figyelmedet nagyszerűségére annak emlékeként, hogy létrejött környezetében pár napra jól érezhettük magunkat. Átadom neked mindig derűvel!

Mintha nekünk írták volna! Megírásának apropója, pedig negatív dobogós helyezésünk lenne a peszsimisták világanglistáján. Eltöprengünk-e azon hogyan érdemeltük ki, hogyan jutottunk idáig? Vagy, „Se ki! Se be!” – állapotú, kis bárkánkban csak üldögélünk, ölbe tett kézzel jó szelet várva.

- Mit is tehetnénk?

- Semmit sem tehetünk! – sóhajtozva.

De valóban, így van ez? Olvasgassuk csak ezeket a tizedik századi arab meséket! Mindegyiknek a végén egy-egy külön tanulságot hagynak örökségül az olvasó utókorra a mesemondók. Gyermekes lelkesedéssel olvasom mindegyiket. Mindegyik tetszik, mert örökérvényű a mondandója. Élni, igazán boldognak lenni, az erkölcsi kódok betartása nélkül, bár ha kifizetőnek, sőt kivitelezhetőnek tűnik is, mégsem lehet soká-

ig. A kultúrák kölcsönhatásában alakultak varázslatos mesékké, gyöngyszemekké az ezt a tapasztalatot sugárzó történetek.

Amint Hazai György Előszavából megtudjuk az eredeti címe a gyűjteménynek: „Ferec bad es-sidde, azaz „Borura Derü”. 1773-ban talált a gyűjteményre a francia Kelet-kutató Antoine Galland. Bár a mesék az Ezeregyéjszakát megelőzőek, mégis Európában kevésbé lettek ismertek, és hamar feledésbe is merültek. Dunaszerdahely világismertségű szülőttének, Vámbéry Árminnak köszönhető újrafelfedezésük. „1901-ben német nyelven ismét bemutatta a művet, pontosabban annak legrégebbi, Budapesten őrzött kéziratát. E könyvben török nyelven közzétette annak egyik fejezetét.”

Ismét több mint egy évszázadnak kellett elmúlnia, hogy ez a páratlan értékű kézirat, ma ismert legrégebbi kézirata, 2006-ban napvilágot láthatott. Lehetne-e nagyobb öröm e kiadás gondozója számára, hogy ezt követően nyomban napvilágot lát, egy a mesegyűjteményből készült válogatás magyar fordítása, s e kiadásra Vámbéry szülővárosában működő magyar nyelvű kiadó, a Lilium Aurum gondozásában kerül sor.”

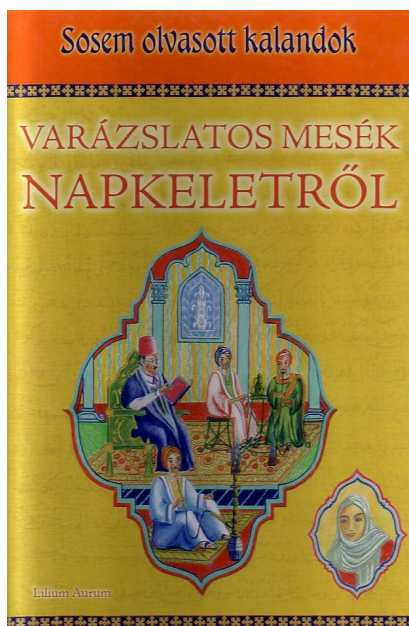
A „minden rosszban van valami jó” szellemében készült a magyar fordítás is. „Soós Tamás fordítása alapján a meséket újramondta Tóth László”. A huszonegyedik századra, és főként a magyar emberek számára, lassan teljesen elfelejtett éleztelületet úgy éleszti fel ez az „újramondás”, mintha a történetek napjainkban játszódna, és úgy érezzük, hogy bármikor velünk, körülöttünk is megtörténhetnek. Az egyik mese végi tanulság bölcsessége nagy igazsága miatt, kedvencem a következő lett:

„Jól jegyezd meg e sorok olvasója: Ne számíts arra, hogy pénz, vagyon, padisahi uralom életfogytiglan tartanak. Hiszen trón és koldusbot, nincstelen dervis és gazdag úr közt nem nagy az út. Megpróbáltatás és megnyugvás – egymást váltják a világban, akkor is, ha te már rég nem leszel. Emlékké válnak a dicső tettek – kár rájuk mindenáron törekedned. A fő, hogy tudományban sokasodjál. S bár az aggodalom és óvatosság minden helyzetben hasznos, nem árt, ha megjegyezd: ha hatalmasok hátsójába bújssz, bajtól, csapástól az sem ment meg!”

Ezzel szemben a boldogság akarása mindig meghozza gyümölcsét. A gödör alja, vagy a kiút szeglete? Nem mindegy ki hogyan tekint körül. Példaszerűen például így:

„- Ó, Allah, nem mutat-hatsz ennél kedvezőbbet?”

Azonnal felismerte helye-te kilátástalanságát, és tehetetlenségében sírva fakadt. Majd összeszedte

VARÁZSLATOS MESÉK NAPKELETRŐL

Soós Tamás fordítása alapján
a meséket újramondta Tóth László

LILIUM AURUM

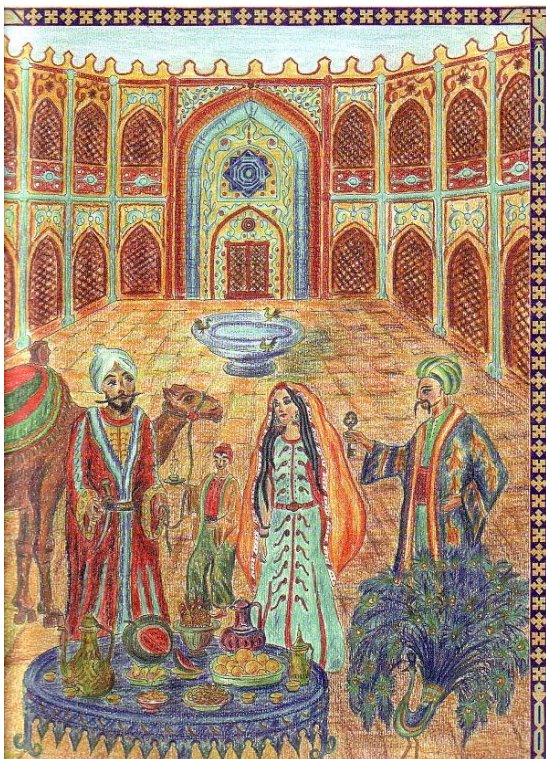
CSIBI BALÁZS

minden erejét, ilyképpen nyugtatta magát: „Bár nincs nálam a megoldás kulcsa, a türelem talán kezembe adja.” Azután elkezdődnek a „most már nem adhatjuk fel” küzdelmek, még akkor is, ha az ellenfél olyan, hogy „hozzá hasonló gonosz, se égen se földön.”

„A megpróbáltatások története mindig hosszú”, de mindig akad valaki, aki segítség lehet, hisz valamilyen hasonló nehézségében, maga is társat keresve, egymásra találhatnak, és becsületes szövetséget köthetnek. Együtt emelkedhetnek életük gödréből. Még akár a „tevemadár” is felszárnyal velük, bármit is fondorkodtak ki az ellenük fenekedők, hadd nyíljanak meg az ártatlanul bekasztlizottak előtt a börtönajtók.

Kedvesség? Udvariasság? Ártatlanság? Igazság? Jóság? Általában győznek ezekben a varázslatos mesékben. Ha pedig nem, akkor is az ember számára csak ezek az utak ajánlottak az egyik mese tanulsága szerint: „A Jóság nem hoz mindig hasznot Neked, de Hitványsággal mindened elveszítheted!” Elveszítheted a legnagyobb kincsed, a tiszta lelkiismeret, az én mindent úgy tettem amint rám bízott örömét, és meg kell megtapasztalnod, hogy mit ér, ha kincseid között bírhatod akár a világ legdrágább tükrét is, ha nem mersz abban szembenézni önmagaddal... Mintahogyan a tanácstalan tanácsadók nem segíthetnek a hatalmasokon, ugyanúgy a hatalmasok hátsójában sem lehet megbújni, mert biztonságot, higgycsüg el, a legkevésbé ott találni... Évszázadok tapasztalata ez, és „nem a kavgó sivatagi homokon áttetsző látomás.”

Se ki! Se be! – útítársaim a kis bárkánkban, gondoljátok, most már ideje befejeznem, és azt mondanom, hogy Szép álmokat! Jó éjszakát! Minden bizonnyal ezt kéne tennem! És mégse teszem! Mert addig változatlan megmarad, nem javul, de ha van még hová, hát akkor tovább is romlik a Se ki! Se be! Mindad-

dig, míg el nem kezdünk összehangolt mozdulatokkal, együtt, biztos part felé evezni... Kár, hogy ez a könyv, mint ahogyan a Liliom Aurum kiadó hasonlóan fontos és rangos többi kötete sem került, eddig, a h a z a i könyvpiacra.

PETŐFI SÁNDOR

SZEPTEMBER VÉGÉN

Még nyílnak a völgyben a kerti virágok,
Még zöldel a nyárfa az ablak előtt,
De látod amottan a téli világot?
Már hó takarja el a bérci tetőt.
Még ifju szivemben a lángsugarú nyár
S még benne virít az egész kikelet,
De íme sötét hajam őszbe vegyül már,
A tél dere már megüté fejemet.
Elhull a virág, eliramlik az élet...
Úlj, hitvesem, úlj az ölembe ide!
Ki most fejedet kebelemre tevéd le,
Holnap nem omolsz-e sirom fölibe?
Oh mondd: ha előbb halok el, tetemimre
Könnyezve borítasz-e szemfödelet?
S rábírhatsz-e majdan egy ifju szerelme,
Hogy elhagyod érte az én nevemet?
Ha eldobod egykor az özvegyi fátyolt,
Fejfámra sötét lobogóul akaszd,
Én feljövök érte a síri világból
Az éj közepén, s oda leviszem azt,
Letörlni véle könyűimet érted,
Ki könnyeden elfeledéd hivedet,
S e szív sebeit bekötözni, ki téged
Még akkor is, ott is, örökre szeret!

(Koltó, 1847. szeptember.)

AT THE END OF SEPTEMBER

The garden flowers still blossom in the vale,
Before our house the poplars still are green;
But soon the mighty winter will prevail;
Snow is already in the mountains seen.
The summer sun's benign and warming ray
Still moves my youthful heart, now in its spring;
But lo! my hair shows signs of turning gray,
The wintry days thereto their color bring.
This life is short; too early fades the rose;
To sit here on my knee, my darling, come!
Wilt thou, who now dost on my breast repose,
Not kneel, perhaps, to morrow o'er my tomb?
O, tell me, if before thee I should die,
Wilt thou with broken heart weep o'er my bier?
Or will some youth efface my memory
And with his love dry up thy mournful tear?
If thou dost lay aside the widow's vail,
Pray hang it o'er my tomb. At midnight I
Shall rise, and, coming forth from death's dark vale,
Take it with me to where forgot I lie.
And wipe with it my ceaseless flowing tears,
Flowing for thee, who hast forgotten me;
And bind my bleeding heart which ever bears
Even then and there, the truest love for thee.

Translated by WM. N. LOEW.

LAKATOS MIHÁLY

MODERN KORI TBC

Ábel a minap azon kapta magát, hogy nem érti az „idők járását”. Vagy legalábbis mintha nem egészen értené. Csak találgat, mint aki olyan filmet néz, melynek se hangja, se felirata. S nem tudja, kit okoljon érte, kell-e egyáltalán valakit okolnia, vagy bele kell nyugodnia, hogy ez az élet rendje. Amiként pár éve egy vidéken lakó barátja felvilágosította erről. Éppen vendégségben voltak nála, s a dohányosok a kertre nyíló teraszon tartották a maguk szeánszát, amikor rémületes jelenet játszódott le a szemük előtt: a fenyőfán tollászkodó fekete rigóra dermesztő vadászgép-süvítéssel csapott le egy héja s karmait az áldozat hátába vájta. Szerencsétlen rigó szívbemarkoló hangon sírt, jajgatott, s Ábel a sokk hatása alatt sápadtan fordult házigazdájához: „Nem segítünk szegénynek?” Az higgadtan fújta ki a füstöt: „Nem, ne avatkozz közbe. Ez az élet rendje.” „Rendben, barátom – válaszolta Ábel kissé megbántottan -, ha majd egyszer azt látjuk az utcán, hogy egy útonálló püföl téged, hogy elvegye a pénzedet, mi sem avatkozunk közbe, mert hát...” Ebből is látszik, hogy az ún. „élet rendje” a kellemesek mellett sok olyan dolgot is hozhat, aminek nem örülünk ugrán-dozva, mégis kénytelenek vagyunk fejet hajtani. Nincs kiút, le kell nyelni a békát. Ábel azonban aggódva figyel, hogy a béka ez ellen úgy védekezik, hogy egyre nagyobb. És a fizika törvényei nyilván előbb-utóbb közbeszólnak majd. A „mocsár” pedig, amelyikből az utóbbi idők békagólemjei érkeznek, a köz-élet. Az pedig köztudottan akkor lesz mocsaras, ha felhígul-nak, erjedésnek indulnak az erkölcsök.

A közerkölcsök romlása az utóbbi negyedszázadban szédületes iramot vett, mindegyre felmerül a kérdés: van-e egyáltalán lejjebb?! Vagy: feltérképeztük-e már teljesen a pöcegödör alját? Ábel persze tisztában van vele, hogy a közerkölcsök állapotára általában olyan korban (ötven fölött) figyel fel az ember, amikor a sajátjaiban már nem sok kárt tehet, de azzal is, hogy az eredmény tükrében valamiképpen mindannyiunk fizimiskája felismerhető. Így vagy úgy, mindannyian cinkostársak vagyunk. (Persze a bűnrészesség tekintetében azért vannak árnyalatok.) És most nem arról van szó, hogy egy korosodó ember zokon veszi a körülötte szükségszerűen átalakuló világ általa „fonákságoknak” vélt jelenségeit. Azok szimpla generációs ellentétek. Persze ezek is tudnak csalódást okozni. Ábel például ifjúkorában meg volt győződve arról, hogy majdani gyerekei zenei ízlése nem tud akkora kanyart venni, hogy abból ő kisodródjék. Hogy nekik majd nem kell megvívniuk övele azt a háborút, amelyet a táncdalfesztiválok bűvkörében mozgó szüleivel annak idején ő megvívott - mondjuk - az Edda Művek vagy az AC/DC elismertetéséért. (A győzelem kerek húsz évig váratott magára.) Nos, a „majdani” gyerekek a kétez-res években megérkeztek s ma már javában áll a bál, mely közös autózásaikat ha nem is pokollá, de annak tornácává változtatja. Ha Ábel szolgáltatja a zenét, a fiúk első kérdése, hogy él-e még az előadó. Ha a gyerekek kedvenc zeneadója megy, ő morgolódik, hogy: „Miért nem inkább zenét hallgatunk?” De hagyjuk is ezt, mert hiába fordul elő majd minden családban,

attól még nem lesz közügy. Az meg holtbiztos, hogy e század dereka majd az ő gyerekeit találja a „lövészárókban”, amelyből napjaink „igazi slágereit” védelmezik saját csemetéikkel szemben...

A közerkölcsök valódi tükre – és ez már közügy - a közbeszéd. A közbeszéd mai állapota (hogy miről és hogyan beszélünk a leggyakrabban) pedig pontos látéletet ad társadalmunk pszichéjéről, közérzetéről, általános mentális és lelki-állapotáról. A kép – így, a XXI. század második évtizedének vége felé - lesújtó. A végeredmény felől szemlélve úgy néz ki, mintha a kilencvenes évektől errefelé mindannyian egy hippitársadalom felépítésén dolgoztunk volna, amelyben mindenki azt csinál, amit akar, azt mond, amit akar, s amelyben mindenki mindenkivel egyenlő, csak azért, mert homo sapiens. Vagy arra emlékeztet. Nem vettük észre, hogy a kommunizmus kényszerzubbonyából szabadulva nem egy új és egészséges társadalmat építettünk fel, hanem a diliház egy másik osztályát. A yippik 1968-ban elkezdett (akkor sikertelen) kísérlete, hogy egy disznót indítsanak elnökjelöltként, mára meghozta gyümölcsét. Igaz, fordítva sült el. Elnöki posztot továbbra sem tölthet be disznó, de a társadalmat sikerült kondává változtatni. Amelyet ide-oda terelgetnek a fogyasztói társadalom változó minőségű legelőin, addig a napig, míg köpcös legények meg nem ragadják a fülét és a farkát. (Úgy tűnik, e nap nincs is olyan messze, legalábbis a vajt fülűek már hallani vélik kés és fenékö nászának baljós hangjait...)

Derekas munka volt, s ha értékteremtésre nem is, arra jó volt, hogy végzetesen legyengítse a társadalom immunrendszerét, amelyet mára alaposan kikezdett a modernkori TBC (tekintélyhiány, becsülethiány, civilizáltság hiány). Az aluljáróban osztogatott jogok és fedezet nélküli, álteljesítményekért a nép közé szórt elismerések mindenféle mércét és igazodási pontot eltöröltek s megágyaztak a folyamatos érték-válságnak. Ha képesek lennének felmérni nemcsak a gazdasági, hanem a társadalmi értékválság tüneteit és igazi mélységeit is, mi, európaiak, s elszármazott amerikai atyánkfiai, már a sokadik mentőcsomagért kellene rimánkodnunk. Igen ám, de kihez? Kinek van szilárd és következetesen érvényesített értékrendje a mai világban? Hm, hát igen... Ja, hogy az nem tetszik nekünk, merthogy szemben áll a mi „hippitársadalmunk” által előállított katyvasszal? Lehetséges. De attól még értékrend, ráadásul szilárd és következetesen érvényesített. És irtózik az úrtól... Lehet, hogy a migránstömeg valójában már maga a mentőcsomag? A kórisma alapján előírt sokkterápia része?

De hagyjuk a globális méreteket, vegyünk mintát inkább a saját legelőnkről, amelyet az abszolút piederstálra emelt duó: az „érzékenység” és az „emberi jogok” pásztorol, miközben profi jogvédők kerítik a nyáját. Valójában egyiküknek sem lenne helye a piederstálon: az „érzékenység” sokadik rangú „közneves”, a mai ún. „emberi jogok” pedig csupán paródiái az eredeti verzióknak. Hasonlóan az európai ún. kereszténységhez. „A „négy napos hétvége” (vö. húsvéti ünnepek) alatt

megmetszem a fákat s kitakarítom a kertet” – mondta nagycsüörtökön egyik haverja. „A kert ettől megújul. De mi lesz veled?!” – kérdezte Ábel. A másik értetlenül bámult rá. „Istenem – gondolta Ábel –, Ő, aki most éppen egy másik kertben vért izzad, képes lesz még ennek az embernek is megbocsátani, ha kéri. De vajon kéri-e?” (Folyt. köv.)

VÖRÖSMARTY MIHÁLY

SZÉP ILONKA

1

A vadász ül hosszú méla lesben,
Vár felajzott nyilra gyors vadat,
S mind fölebb és mindig fényesebben
A serény nap dél felé mutat.
Hasztalan vár; Vértes belsejében
Nyugszik a vad hús forrás tövében.
A vadász még lesben ül sokáig,
Alkonyattól vár szerencsejelt:
Vár feszülten a nap áldoztáig,
S ím a várt szerencse megjelent:
Ah de nem vad, könnyű kis pillangó
S szép sugár lány, röpteként csapongó.
"Tarka lepke, szép arany pillangó!
Lepj meg engem, szállj rám, kis madár;
Vagy vezess el, merre vagy szállandó,
Ahol a nap nyugodóba jár."
Szól s iramlik, s mint az őz futása,
Könnyű s játszi a lány illanása.
"Istenemre!" szóla felszökelve
A vadász: "ez már királyi vad!"
És legottan, minden mást feledve,
Hévvél a lány nyomdokán halad.
Ő a lányért, lány a pillangóért,
Verseneznek tündér kedvtelésért.
"Megvagy!" így szól a leány örömmel,
Elfogván a szállongó lépét;
"Megvagy!" így szól a vadász, gyönyörrel
A leányra nyújtva jobb kezét;
S rezzent kézből kis pillangó elszáll;
A leány rab szép szem sugaránál.

2

Áll-e még az ősz Peterdi háza?
Él-e még a régi harc fia?
Áll a ház még, bár fogy gazdasága
S telt pohárnál ül az ősz maga.
A sugár lány körben és a vendég;
Lángszemében csábító varázs ég.
S Hunyadiért, a kidölt dicsőért,
A kupák már felvillantanak,
Ősz vezére s a hon nagy nevéért
A vén bajnok könyei hulltanak;
Most könyűi, vére hajdanában
Bőven omlott Nándor ostromában.
"Húnyt vezérem ifju szép sugára"
Szól az ősz most "éljen a király!"
A vadásznak vér tolúl arcára
S még kupája illetlen áll.
"Illetlen mért hagyod kupádat?
Fogd fel, gyermek, és kövesd apádat."

KANADAI / AMERIKAI MAGYARSÁG

1949 óta szolgálja a nyugatra szakadt magyar közösséget.

Elismerten, a nyugati világ legnagyobb példányszámban megjelenő magyar hetilapja. Megjelenik minden szerdán délelőtt, és még aznap olvashatják, akik megvásárolják a torontói magyar üzletekben. Előfizetés \$75 egy évre vagy \$40 félévre, postázással. A legfrissebb magyarországi, nemzetközi és sport híreket foglalja össze lapunk minden politikai elhajlás nélkül, mint a múltban. A Magyarországban hírdetők több ezer olvasóhoz szólhatnak! Olvassa, hirdessen és rendelje meg a mindenki által szeretett Kékújságot!

A legjobban informált magyar a Magyarorságot olvassa!

Published by: Canadian Hungarian Media non Profit Corp.
747 St. Clair Ave. W. #103.
Toronto, ON M6C 4A4 Canada
Telefon: 416-656-8361, Fax: 416-651-2442

Kiadó: Aykler Béla
Főszerkesztő: Susan Papp
Felelős Szerkesztő: Dr Tanka László
Szerkesztő: Balás Róbert
Számítógépes szerkesztő: Horváth Zsolt
Web: www.kanadaimagyarsag.ca
E-mail: info@kanadaimagyarsag.ca

Reméljük továbbra is szolgálhatjuk a magyarságot a nyugat legnagyobb számú hetilapjával.

"Mert apád én kétszer is lehetnék
 És ha ittam, az nincs cenkekért;
 Talpig ember, akit én említék,
 Nem gyaláz meg ő oly hősi vért!"
 S illetődve s méltóság szemében,
 Kél az ifju, tölt pohár kezében:
 "Éljen hát a hős vezér magzatja,
 Addig éljen, míg a honnak él!
 De szakadjon élte pillanatja,
 Melyben attól elpártolni kél;
 Egy király se inkább, mint hitetlen:
 Nyűg a népen a rossz s tehetetlen."
 S mind zajosban, mindig hevesebben
 Víg beszéd közt a gyors óra ment.
 A leányka híven és hivebben
 Bámulá a lelkes idegent.
 "Vajh ki ő, és merre van hazája? "
 Gondolá, de nem mondotta szája.
 "Téged is, te erdők szép virága,
 Üdvözölve tisztel e pohár!
 Hozzon isten egykor fel Budába;
 Ősz apáddal a vadász elvár;
 Fenn lakozva a magas Budában
 Leltek engem Mátyás udvarában."
 Szól s bucsúzik a vadász, rivalva
 Inti őt a kúrthang: menni kell.
 Semmi szóra, semmi biztatásra
 Nem maradhat vendéglőivel.
 "Emlekezzél visszatérni hozzánk,
 Jó vadász, ha meg nem látogatnánk."
 Mond szerényen szép Ilonka, állván
 A kis csarnok végső lépcsőjén,
 S homlokán az ifju megcsókolván,
 Útnak indul a hold éjjelén.
 S csendes a ház, ah de nincs nyugalma:
 Fölveré azt szerelem hatalma.

3

Föl Peterdi s bájos unokája
 Látogatni mentenek Budát;
 Minden lépten nő az agg csodája;
 Mert sok újat meglepetve lát...
 A leányka titkon édes óra
 Jövetén vár szép találkozóóra.
 S van tolongás s új öröm Budában:
 Győzelemből várják a királyt,
 Aki Bécsset vívó haragában
 Vérboszút a rossz szomszédon állt.
 Vágyva néz sok hű szem ellenébe:
 Nem vidúl még szép Ilonka képe.
 "Hol van ő, a nyájas ösmeretlen?
 Mily szerencse fordult életén?
 Honn-e, vagy tán messze költözötte
 Jár az őzek hűvös rejtekén?"

Kérdi titkon aggó gondolattal,
 S arca majd ég, majd színében elhal.
 S felrobognak hadvész-ülte képpel
 Újlaki s a megbékült Garák.
 S a király jó, fölség érzetével
 Környékeztvén őt a hős apák.
 Ősz Peterdi ösmer vendégére,
 A király az: "Áldás életére!"
 "Fény nevére, áldás életére!"
 Fenn kiáltja minden hű ajak;
 Százszorozva visszazeng nevére
 A hegy és völgy és a zárt falak.
 Haloványan hófehér szobornál
 Szép Ilonka némán és merőn áll.
 "A vadászhoz Mátyás udvarában
 Szép leánykám, elmenjünk-e hát?
 Jobb nekünk a Vértes vadonában
 Kis tanyánk ott nyugalmat ad."
 Szól az ősz jól sejtő fájdalommal,
 S a bús pár megy gond-sujtotta nyommal.
 És ha láttál szépen nőtt virágot
 Elhajolni belső baj miatt,
 Úgy hajolt el, félvén a világot,
 Szép Ilonka titkos bú alatt.
 Társasága lángzó érzemények,
 Kínos emlék, és kihalt remények.
 A rövid, de gyötrő élet elfolyt,
 Szép Ilonka hervadt sír felé;
 Hervadása líliomhullás volt:
 Ártatlanság képe s bánaté.
 A király jön s áll a puszta házban:
 Ők nyugosznak örökös hazában.

Orlai Petrics Soma: Szép Ilonka

MIHÁLY VÖRÖSMARTY

BEAUTIFUL HELEN

I.

The huntsman waits with watchful eye
in ambush, holding shaft on string,
as ever upward through the sky
the ardent sun is journeying.
He waits in vain - in coverts cool
the stag still rests by some distant pool.
Long, long he sits in ambush yet
and hopes for game at close of day;
then, as he prays the sun to set,
behold good fortune comes his way -
it is no stag, but a butterfly,
with a girl pursuing, flutters by.
"Merry flyer, fair golden moth,
rest on my finger, do not flee!
Or I will follow, by my troth,
where red sunset gilds bush and thee! "
She speaks, and nimble as a roe,
she hastens on with heart aglow.
"Gad!" says the huntsman, "is this not
most royal game?" - and up he leaps,
pursuing, all things else forgot,
the path the flying maiden keeps.
Thus man and maid, in eager flight,
each seek a vision of delight.
"I have you!" - cries the happy miss,
and pauses, butterfly in hand.
"I have you!" - cries the man with bliss,
and so the graceful couple stand.
Caught in his eye's admiring glow,
the maiden lets the insect go.

II.

Stands yet the house of old Peterdi?
Lives that old son of battle still?
That house, though in decay, I see;
the old man sits and drinks his fill.
By him the girl; their huntsman-guest
looks on with eyes of warm unrest.
For Hunyadi, their chief who died,
the men have drained their glasses deep.
For that great hero, Hungary's pride,
the veteran is forced to weep.
His blood flowed free in days of yore,
his tears in equal measure pour.
"Drink to my old chief's royal son!" -
the patriarch cries, "Long live the King!"
The blushing huntsman seems undone,
he lets his glass stand, faltering.
"Why won't you drink? What seems amiss?"

Accept a father's will in this!
I could, in years, be twice your sire;
I drink, believe me, without blame -
the King's a man of faith and fire,
who will not put his blood to shame!"
Stirred by the greybeard's earnest plea,
the youth stands up in fealty.
"Long live the son of that old chief!
As long as Hungary may he live!
Yet may his days be black and brief
if e'er his best he fails to give!
Better no King than one disloyal,
who plagues the land unsound, unroyal. "
In deepening ardour and applause
the fleeting hours swiftly soar;
and still the maid's affection draws
more closely to the visitor.
"Ah, that I knew his name and home!"
Her warm heart speaks, her lips are dumb.
"Fair flower of the forest, you,
I also praise the pledge in wine!
And should God e'er direct you two
to Buda, you with me must dine.
In Buda's lofty tower I dwell,
At Matyas' court they know me well..."
The huntsman speaks, and takes his leave.
A far-off slug-horn bids him go.
Although his hosts entreat and grieve
and seek fresh kindnesses to show.
"Come back to see your friends once more,
in case we do not come before!"
Reluctant on the threshold now
she speaks in modesty polite.
He prints a kiss upon her brow,
then marches through the moonlit night.
The house is still, but not her breast,
where love won't grant a moment's rest.

III.

Peterdi and his grandchild sweet
go up to visit Buda-town.
The old man's wonder is complete
to see new mansions of renown.
The maiden waits in anxious pain
to meet her handsome youth again.
Glad crowds are thronging Buda's streets;
they watch to see their monarch ride
in triumph from the warlike feats
that humbled vile Vienna's pride.
Real subjects long to see their King -
no smiles on the maid's features cling.
"Where is our gentle friend today?
What fortunes has he followed here?
Is he at home, or far away
in shady coverts of the deer?"

She speaks to herself silently,
with cheeks now blushed, now blanched to see.
And now with warlike shouts ride by
Ujlaki and the Magyar lords;
the king himself with noble eye
surveys the escort of their swords.
Old Peterdi in wonder peers,
perceives his guest, and joins the cheers.
"God save the King! God bless his fame!"
Ten thousand throats around him shout;
ten thousand echoes greet his name,
hill, vale, and rampart ring it out.
But whiter than white marble there
Ilonka stands in mute despair.
"Shall we go on to Matyas' hall
to see our friend once more, my lass?
Methinks our forest mansion small
will give us greater peace, alas!"
The greybeard speaks in pained dismay,
and back they plod their weary way.
As droops a radiant summer flower
that withers from an inner blight,
so drooped Ilonka from that hour
and sickened towards eternal night.
Within her heart a cancer fed
on passion's hopes forever dead.
The brief but anguished life is o'er,
a girl has faded to her death,
a tender lily suffering sore
in innocence and anxious breath.
And when at last their royal guest
came back once more, she lay at rest.

Translated by Kirkconnell, Watson

A BÚZÁSBESENYŐI EGYHÁZKÖZSÉG JAKAB ANTAL-DÍJÁT VETT ÁT

A Jakab Antal Keresztény Kör idén nyolcadik alkalommal adta át az évente legfeljebb három papi és világi személynek vagy közösségnek adományozható Jakab Antal-émlékdíjat. A Kolozsi Tibor szobrászművész bronzplakett-alkotását, díszoklevelet és ötszáz euró ajándékot magában foglaló elismerést ebben az évben Jakab Antal hivatalos búzásbesenyői kinevezésének (1966. október 8.) 51. évfordulójához kapcsolódóan, 2017. október 8-án vette át az idén hármass jubileumot: templomszentelésének 120., plébánialapításának 50., templombővítésének pedig 30. évfordulóját ünneplő búzásbesenyői római katolikus egyházközség.

Magyarok Nagyasszonya ünnepén, 2017. október 8-án, vasárnap a Vencser László és ifj. Cziko László által, tíz ministránsgyermek segítő közreműködésével bemutatott szentmise után a búzásbesenyői templomban fontos eseménynek lehettek tanúi a jelenlévő hívek: a plébániaegyház, s annak

nevében ifj. Cziko László plébános átvette az idei Jakab Antal-díjat.

A kitüntetés átadását megelőzően Varga Gabriella és Vencser László alapítók tájékoztatták a közösséget arról, hogy a Jakab Antal Keresztény Kör a néhai püspök rokonai és tisztelői, papok és világiak alkotják, akik főként Erdélyben, Magyarországon, Ausztriában és Németországban élnek. Elmondták azt is, hogy a 2010-ben alapított díjat olyan értékvédők és értékteremtők kaphatják, akik Jakab püspök nyomdokain járnak, korábban nemigen részesültek kitüntetésekben, és akiknek a jutalom szociális téren is nagy segítséget jelent. Az elismerést eddig 6 papi (ebből 2 posztumusz) és 5 világi személy, valamint 4 (a búzásbesenyői az ötödik) közösség vette át. Az alapítók szoltak arról is, hogy a díj átadásának időpontját mindig Jakab püspök életéhez kapcsolódó évfordulókhoz kötik, a helyszín pedig minden esetben a díjazott (vagy valamelyik díjazott) lakóhelye.

Kifejtették azt is, hogy mivel a tagság több országban él, fontos számukra az egy nemzethez tartozás gondolatának minden lehetséges módon és eszközzel történő kifejezése; a fővédnökök személyének a kiléte is ezt a célt szolgálja. Idén Kiss-Rigó László szeged-csanádi megyéspüspök vállalta a tisztelet, ezekkel a szavakkal: *„Nagyon szépen köszönöm a felkérést az október 8-i ünnepségre. Számomra hatalmas megtiszteltetés, amit örömmel és nagy alázattal fogadok el. Én magam is nagy tisztelője vagyok Jakab Antalnak, példáját ma is követendőnek tartom, magam is igyekszem...”* A püspök atya az ünnepség rendezéséhez sok sikert és lelki élményt kívánt, őszinte tiszteletét, üdvözlését küldve a szervezőknek és az ünneplőeknek.

Az önállóvá egykor Jakab Antal segítségével váló búzásbesenyői egyházközséget méltató beszédében Bakk Antal Pál történelemtanár elmondta: egy emlékdíj kiérdemlése és átvétele megtiszteltetés, ugyanakkor felelősség is. *„Felelősség a volt plébános és az egyházközség elhunyt tagjai iránt, akik együtt imádkozva és munkálkodva sikert arattak: helyben lakó papunk, önálló egyházközségünk, plébániaépületünk, megnagyobbított templomunk és megerősödött hitünk lett”* – fogalmazott a laudátor. A továbbiakban szolt arról, hogy Jakab Antal nehéz idők nagy embere volt, aki hittel és bizalommal élt, elszántan dolgozva céljai elérése érdekében. Kitarzott amellett, hogy a megoldásokat most, azonnal és ebben a pillanatban kell megkeresni, mert keresztény jövőt építeni nem holnap kell. Községe élére állva megvalósította a kitűzött célokat. Kieszközölte az egyházközség önállóságát, meghatározó szerepet töltött be a plébániaépület megvásárlásában, újította és modernizálta a templomot, majd a későbbiekben jelentősen hozzájárult annak bővítéséhez. Egyszerű emberként érkezett, a nép fia volt, egy közülük, aki képes volt mosolygós tekintetével önzetlen tenni akarásra sarkalni híveit. Sem felekezeti, sem nemzeti hovatartozás nem szabott gátat emberségességének, meglepve ez által azokat, akik ellenséget láttak benne. Alázattal és szeretettel viszonyult em-

Fotó: Ifj. Czíkó László

bertársai felé, törekedve a felekezetek közötti párbeszédre. Tisztában volt a földművelők verejtékes munkájának nehézségeivel is, nem okozott problémát számára kimenni a mezőre és éltető vizet vinni megfáradt híveinek. Gesztusa tiszteletet és megbecsülést eredményezett. Jelenléte erőt képviselt, lelkieken erősítette híveit, ifjakban gyújtotta fel a lángot, hogy Istennek szenteljék életüket.

„Nem túlzás kijelentennem, hogy Jakab Antal az volt Búzásbesenyő számára, aki Márton Áron Erdély számára” – jelentette ki Bakk Antal Pál. Hozzátette: Jakab Antal emléke és tisztelete ma is terjed, és ezért az egyházi, politikai és oktatási vezetők is sokat tesznek. Erdélyben elsőként felállított mellszobrára is jelzi a köteléket a püspök és a település között. E szobor hálát, szeretetet sugároz és tiszteletet követel, a templom felé fordított tekintettel ma is védelmezi az istenházát, amelyben a hittantermet róla nevezték el és állandó fényképiállítást is berendeztek benne. A búzásbesenyői RMDSZ post mortem *Pro Búzásbesenyő* elismerésben részesítette Jakab Antalt. „A búzásbesenyői római katolikus egyházközség hívei számára Jakab Antal személye a Jó Pásztorral azonosul, aki bármilyen körülmények között tanúbizonyosságot tett emberségéről és példás helytállásáról. Emlékének őrzése és ápolása büszkeség, hite, szeretete, mosolya, munkabírása és emberségessége napjainkig mércét jelent. Megtiszteltetés, hogy e falak között hirdette Isten igéjét, nevelt, oktatott és tanúbizonyosságot tett mindennapi életével. Emlékének ápolása hitet és erőt ad számunkra s Jakab Antal életpéldáját követve igyekszünk egyházközségünk aktív és építő tagjai lenni” – hangsúlyozta Bakk Antal Pál.

Kitért arra is, hogy az egyházközség az elmúlt évtizedekben

példaértékűen használta ki a fejlődését szolgáló lehetőségeket. „Elsősorban saját erejéből fejlődött, és ehhez szervesen hozzájárultak azok a támogatások, amelyek isteni gondviselés folytán a megfelelő időben érkeztek. Mindezzel a közösségi élet fejlődése és a lehetőségek megteremtése volt a cél. Ezért a mai napon gondviselésnek vesszük azt is, hogy a Jakab Antal-emlékdíjat megkapja az egyházközség. Isten fizesse, hogy figyelemmel követik dinamikus fejlődésünket és fontos Önöknek egyházközségünk élete. Adja Isten, hogy továbbra is méltó módon ápoljuk nagy püspökünk emlékét” – zárta szavait a falu szülötte.

A laudáció elhangzása után Kolumbán Csilla tekerőpataki hitoktató, Varga Gabriella és Vencser László átadták, ifj. Czíkó László plébános pedig közössége nevében átvette az elismerést, amelynek oklevelén

ez áll: „A Jakab Antal Keresztény Kör Jakab Antal-emlékdíjat adományoz a temploma felszentelésének 120., plébániaépülete létesítésének 50., valamint temploma bővítésének 30. évfordulójára emlékező búzásbesenyői római katolikus egyházközség részére mindazokért a példaértékű törekvésekért és megvalósításokért, amelyekkel az egyházközség tagjainak és ezáltal a település lakóinak javát és érdekét szolgálják, továbbá mindazért a nagy tiszteleten, szereteten és megbecsülésen alapuló buzgólkodásért, amellyel egykori »fészekrakó« plébánosuk és későbbi püspökük, Jakab Antal emlékét ápolják. A Jakab Antal-emlékplakett Kolozsi Tibor szobrászművész alkotása. Búzásbesenyő, 2017. október 8., Varga Gabriella, Dr. Vencser László alapító-elnökök.”

Válaszszavaiban ifj. Czíkó László többek között ezeket mondta: „Meglepődtem, mint ahogy többen is meglepődünk, hogy figyelemmel követik az életünket, az egyházközség alakulását, s ez jólesik, mert erősíti azt a személyességet, ami az életünket kell hogy jellemezze az Istennel és az egymással való kapcsolatban. A meglepettségünket ma felváltotta az öröm. Isten fizesse a közösség nevében! Törekszünk továbbra is töretlenül ápolni Jakab Antal püspök emlékét, és az Isten útján egyre nagyobb szeretetben járni.”

Az eseményen a Jakab Antal Keresztény Kört az alapítók mellett a Gyergyótekerőpatakról érkező Kolumbán Csaba és Csilla, valamint Kolumbán Ilonka néni képviselte, akik ifj. Czíkó László plébánossal együtt az ünnepség előtt elhelyezték Jakab Antal szobránál az emlékezés koszorúját.

Jakab Antal Keresztény Kör

DANCS RÓZSA

Fotó: Kralovánszky Balázs

A VERS ÜNNEPE TORONTÓBAN

Joós Tamás énekmondót 2007-ben látta vendégül az egykori torontói Magyar Kultúrközpont, ahol az Árpád teremben telt ház emlékezett az 1956-os forradalom és szabadságharcra. Azóta a neve ismerősen cseng nemcsak a kárpát-medencei verskedvelők fülében, hanem Kanadában is, hiszen már tíz évvel ezelőtt gitárjával - és a többi ősi hangszerrel: - koboz, ud, ír buzuki, tekerőlant, citera, doromb, furulyák, dobok -, tisztán csengő hangjával meghódította a közönséget. Akár jubileumi évfordulónak is tekinthetjük idei hirtelen felbukknását a Paraméter Klubban, hiszen Torontóba családi látogatásra és nem előadókörútra érkezett feleségével, Mónikával. Amikor régi barátját, Bede-Fazekas Zsoltot telefonon értesítette érkezéséről, váratlan fordulattal nem kávézást, hanem előadást határoztak el - minden irodalomkedvelő öröme.

Honlapján így vall pályájának alakulásáról:

„A versek megzenésítésével és azok előadásával már több mint harminc éve foglalkozom. Középiskolás koromban *József Attila* műveinek megismerése térített arra az útra, amelyen sok éve járok.”

Joós Tamás nemcsak József Attila költői örökségének őrzője, továbbadója, hanem többek között a legendás Cseh Tamásé-
nak is -, általános értelemben az egyetemes magyar költészet értékeinek szerelmese, amelyeket dallammal ellátva visz iskoláról iskolára rendkívüli irodalomóráira. Ismeri és tolmácsolja imádságainkat, krónikáinkat, a moldvai csángók keserveit - és zengi, terjeszti a táncmuzsikát is. *„Főiskolásként figyelmem a határainkon túli költészet felé irányult, első sorban az erdélyi költők, Dsida Jenő, Szilágyi Domokos, Hervay Gizella, Kányádi Sándor, Farkas Árpád, Király László verseit zenésítettem meg”* - tudjuk meg be-

mutakozó sorából. És mert zenében szólal meg legőszintebben a lélek, úgy adja elő verseit, hogy azok életre keljenek - anekdotákban, irodalom- és kultúrtörténeti legendákban. Ezért mesél, tanít - figyelve közönségének reagálását. Jellemző, hogy a Paraméter-esten a hat éves kis Rozáli számára választott József Attila-költe-ménnyel nyitott, hogy felébressze benne az unalmas felnőtt „foglalkozásnak” ígérkezett esemény iránti érdeklődést. És ami mindenkit meglepett, előadásának végén a legfrappánsabb kérdést éppen Rozáli intézte a művészhez: „azt énekelte, hogy nem volt apukája és anyukája, akkor ő hogy született?” A jelenleg az Emberi Erőforrások Minisztériumának művelődési és művészeti fősztályvezető helyetteseként dolgozó művész éppolyan tapintat-
tal és szeretettel fogadta és válaszolta meg a kisgyermek kérdését, mintha rendkívüli meseórán lett volna valamelyik óvodában.

Elég, ha Tamás több évtizedes küldetésvállalásának széles skáláját a Vas Megyei TIT Egyesület Irodalmi Körének tagjaként összeállított műsorai-
val szemléltetjük:

„Magyarnak lenni” - költők a magyarságról; „Nagyon fáj” - József Attila versei; „Szeretni tehozzád szegődtem” - a magyar szerelmi líra gyöngyszemei; „Ballada éjjel” - I am Szilágyi Domokos; „A rejtett ország” - Weöres Sándor versei; „Zölderdő harmatát” - a kuruc kori költészet; „Ég veled, barátom” - Szergej Jeszenyin emlékére.

„Indulj el egy úton” a címe egyik lemezének, amely akár ars poeticája is lehetne Joós Tamásnak: a szépet, a jót hirdesd, hogy szebbé és jobbá váljék a költői szó és a lélek dallama által a világ.

TAMÁS JOÓS FOLK SINGER (BARD)

„I have been setting words to music from poems and performing them for more than 25 years. In secondary school I was reading a lot of poems by Attila József and this experience gave me the direction towards the way I'm now. At my university years I started to pay more attention to the poetry over the Hungarian border especially to the poetry of Transylvanian poets like Jenő Dsida, Domokos Szilágyi, Gizella Hervay, Sándor Kányádi, Árpád Farkas, László Király. I started to set words to music from their poems. Since 1999 I'm the organiser of the Hungarian Bards Meeting.

My performances contain mainly my own songs but I have performances where I sing hypothec songs, old folk songs which are played on hurdy-gurdy and cobza.”

www.enekmondojoos.uw.hu/;

www.dalok.hu/joostamasenekmondo

SZÉKELY PÁLMA

MÁRTON ÁRON ÉS JAKAB ANTAL EMLÉKÉRE AVATTAK SZOBROKAT KOLOZSVÁRON

Kolozsváron a Magyar Mozgáskorlátozottak Társulata keretében működő Szent Kamill Szociális Otthon udvarán 2017. október 7-én kivételes eseménynek lehetett tanúja az alkalomra összegyűlt ünneplő közösség: az intézet impozáns szoborparkja két újabb alkotással, Márton Áron és Jakab Antal püspökök mellszobrával gyarapodott. Pakot Áron farkaslaki népi faragó kőművéjének kivitelezését Borsos Géza József, a gyergyócsomafalvi Borsos Miklós Művészetéért Alapítvány elnöke támogatta, a Jakab Antal Keresztény Kör pedig csatlakozott a nemes kezdeményezéshez.

Kolumbán Csilla és Varga Gabriella a kolozsvári szoboravatáson

Az ünnepség az otthon kápolnájában az Ausztriából hazalátogató Vencser László igazgató, valamint a Kolozsvár-Monostoron szolgáló id. Kádár István címzetes esperes és a kisbácsi Kovács Árpád plébános által bemutatott szentmisével kezdődött, majd a szoborparkban ünnepi műsorral folytatódott. Megnyitászavaiban Tokay Rozália, az intézet elnöke elmondta: a szobrok állításához a két nagy püspök iránti tisztelet kifejezésének a szándéka vezette, amihez Borsos Gézától nagyfokú megerősítést és támogatást kapott.

A Felső-Ausztriában élő dr. Vencser László moráleteológus, a Gyulafehérvári Hittudományi Főiskola volt tanára és vice-rektora, a Jakab Antal Keresztény Kör társalapítója köszöntőjében elmondta: mindkét főpásztor maradandót alkotott, nagy elődjük, Gróf Mailáth Gusztáv Károly püspök által az egyházmegegyében lerakott fundamentumokra építkezve. „Az idő mú-

lásával az őket övező megbecsülés és tisztelet egyre növekszik. A mai nap is ennek bizonyítéka” – fogalmazott Vencser László. Hozzátette: a szobrok, domborművek, emléktáblák és a különféle emlékjelek segítenek minket abban, hogy ne feledjünk. „Nagyjaink számunkra fontosak voltak életünkben és fontosak ma is. Nem akarjuk őket soha elfeledni, emléküket őrizzük ma és továbbadjuk a jövő nemzedéknek” – emelte ki. Végül megállapította: szükségünk van ma is a Márton Áron és a Jakab Antal lelkületét hordozó emberekre, szükségünk van olyan személyekre, akik az ő szellemük és tanításuk szerint beszélnek és cselekednek. „Legyen a mai napnak Rózsafüzér Királynője és a holnap ünnepelt Magyarok Nagyasszonya ebben segítség és támasz mindazok számára, akikhez eljut a mai nap eseményének üzenete” – zárta szavait a szónok.

Dr. Ónody Rita Éva, Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusának konzul asszonya ünnepi beszédében úgy találta: ezen a különleges helyszínen, ebben az egyre jelentősebbé váló szoborparkban kiváló társaság közé kerül Márton Áron és dr. Jakab Antal mellszobra. „Nagyjaink ezeken a mindent bíró kőlabazatokon a jövő nemzedékeinek is üzenik: magyarnak lenni jó, magyarnak lenni érték, s hozzon a sors bár földi poklot, bármily vést, mi, magyarok együtt megyünk előre, emlékezünk s erőt merítünk a holnapokhoz a tegnapok igaz magyarjainak példáiból” – hangsúlyozta. A konzul asszony emlékeztetett: bármilyen veszedelem, megpróbáltatás jutott is a magyarságnak osztályrészül, minden kornak megvoltak a maga kiemelkedő, szívükben megtörhetetlenül szilárd személyiségei, akik továbbvitték nemzetünk értékeit, hitet, reményt és példát adva az őket követőknek. „Ez a két, most még letakart szobor és ez a mai délután engem mindig arra fog emlékeztetni és tanítani, hogy csak a másokat elfogadó, nyíltszívű, de töretlen hozzáállás – amely Márton Áront és Jakab Antalt is jellemezte – hozhat a magyar nemzet számára örömteli jövőt” – vélelmezte Ónody Rita.

Varga Gabriella Budapesten élő újságíró, Jakab Antal püspök unokahúga, a Jakab Antal Keresztény Kör társalapítója kifejtette: Márton Áron és Jakab Antal összetartoztak, egy úton jártak, ezért illő, méltó és igazságos, hogy az utókor is együtt emlegesse őket. Áttekintette a két püspök kapcsolatát, egymáshoz viszonyulását 1926-tól, gyergyószentmiklósi találkozásuktól kezdődően 1980-ig, Márton Áron haláláig bezárólag. Üdvözölte, hogy ez alkalommal „kettejük egyszerre emelt mellszobrát egyszerre leplezzük le”.

Borsos Géza József, a gyergyócsomafalvi Borsos Miklós Művészetéért Alapítvány elnöke az eseményt így nyugtázta: „Szívünkben elégtétellel állunk itt, hisz’ Istennek tetsző dolgot cselekszünk. Abból az adósságból törlesztünk, amellyel

Vencser László atya megáldja a frissen leleplezett szobrokat

nemcsak nagy püspökeink emlékének, hanem azoknak az értékeknek, erkölcsi magatartásnak és szellemiségnek is tartozunk, amit – Márton Áron és Jakab Antal – képviseltek, megvalósítottak és amellyel közösségünket gazdagították. Történelmi adósságunkból törlesztünk egy csekélységet.” Rávilágított: mindenekelőtt azért állítunk szobrot, mert azonosulni tudunk és akarunk azzal az értékrenddel, amelyet a szobor alanya képviselt, azzal a móddal, ahogyan cselekedett, ahogyan életében ezeket az értékeket megvalósította. De a szoborállítással a tisztelet és emlékezés mellett kötelezettséget is vállalunk, hisz’ a szobor emlékeztet és egyben készlet is mindarra, amiért Márton Áron és Jakab Antal küzdött. Ezt a két „emberkatedrális” – hallhattuk –, azon túl, hogy mindketten a székely nép sarjai és egymást követve vitték egyházunk ügyét félévszázadon át, a hitből fakadó népszolgálat köti össze. Borsos Géza rámutatott: a szobor emlékeztet és üzen. A szobornak erőtere, lelke van. A szobor a gondolatok, a szeretet erővonalainak találkozási pontja. Nemcsak az alkotó megálmodott emberi munkája van benne, de magában hordozza mindazok gondolatát, érzését, akik akarták vagy éppen nem akarták létrehozni.

Ez a szobor is szellemi misztérium, maga a csoda, melynek vonzása, üzenete és parancsa van, hiszen székely szívek összefogásával született és székely kéz faragta a szülőföld termette kőből. Felhívta a figyelmet arra is: a szobor nem fénykép, nem az élet adott pillanatát örökíti meg.

A szobor jel; múlt, jelen és jövő egysége. Lelkeinket, gondolatunkat köti össze térben, időben és eszmeiségben. Összefogja mindazokat, akiknek akarataiból és hozzájárulásával megszületett. A szobor a múltat a jövővel, az égieket a földiekkel kapcsolja össze. Ha majd ránézünk, ennek szimbolikus jelét is láthatjuk.

Bajor Andor *Nem mi választjuk ki a szentjeinket* című verse – amelyet Fuchs Tünde közjegyző tolmácsolta a jelenlévőknek –, majd a Kovács Árpád plébános vezetésével közösen elénekelt, *Van egy jó hely, odamegyek* kezdetű ének után a szobrokat Bányai Csilla és Pál Karsai András leplezte le, áldást pedig

Vencser László kért az alkotásokra.

Az ünneplés befejező pillanataiban a jelenlévő szervezetek, intézmények képviselői elhelyezték a szobroknál a kegyelet koszorúit.

A kolozsvári Szent Kamill Szociális Otthon kertjében jelenleg Boldogasszony anyánk, Árpád-házi Szent Margit, dr. Anton Gots kamilliánus szerzetes, Szent István király, Petőfi Sándor, Attila, Csaba, Árpád, Nimród, Hunor, Márton Áron és dr. Jakab Antal, 2017. november 18-tól pedig Árpád-házi Szent Erzsébet szobra áll.

A szemlélő továbbá Szent László, Szent Márton, Kossuth Lajos, Vörösmarty Mihály és Kölcsey Ferenc domborművét is megtekintheti az épület falain.

„Az embereknek kell megjavulniuk, hogy jóra forduljanak az idők” – ez az idők parancsa, és ez számunkra az újévi feladat. Elpogányodtunk, s pogány szenvedések szakadtak reánk. Hűtlenné lettünk az igazsághoz, s igazságtalanságokat kellett elszenvadnunk minden nap. A szeretetet régen elfeledtük, s önző, könyörtelen emberekkel van nap nap után dolgunk. Komolyan kell tehát vennünk és szó szerint meg kell tartanunk mindazt, amit Isten egyszülött Fia kihirdetett és az Anyaszentegyház az Ő nevében tanít. A világ lealjasodott szellemével egy emelkedett lelkületet kell szembeállítanunk. A hétköznapok jelentéktelen feladataiban is az igazságot és a szeretetet kell érvényre juttatnunk. Vagyis: újból keresztényeknek kell lennünk ízigvéríg, hogy emberekké nemesedjünk, a földön emberi életet élhessünk, és Isten áldására méltók legyünk.”

(Idézet Márton Áron püspök újévi szentbeszédéből)

„Az igazság is sokszor didereg egymagában, ha nem melegíti a méltányosság, a rideg jog mellé is odakívánkozik a szeretet.”

„Senki se essék kétségbe még saját hibái, gyengeségei, bűnei, nehéz életkörülményei címén se, mert a Szentlélek kegyelme keményre taposott úton, megközelíthetetlen tövises és sziklák között, áthatolhatatlannak látszó lelkeknek is megtalálja a szabadulás útját, s örömet tud fakasztani a keserűség szikláiból is.”

„Nem elegendő feljutni a csúcsra, meg is kell állni a szélben -viharban a szakadékos sziklák ormain” – hívja fel figyelmünket finoman a helytállás alapkövetelményére, és gyönyörű az a felszólítás is, amellyel a hit mélységéhez vezet el híveit: „Változzék imává minden gondolatunk.”

(Idézetek Jakab Antal püspök szentbeszédeiből)

BALLA ANDRÁS

BÚCSÚ**HEGEDŐS GYÖRGYITŐL**

(1937. ÁPR. 30. – 2017. OKT. 8.)

Vasárnap este kaptam a hírt. Lassan egy hete, de képtelenség elfogadni vele kapcsolatban az elmúlást! Hiszen nemrég még ott ültünk az ebédlőasztalnál és a feladatait sorolta. Megírásra váró könyvek, előadói est, tán újra a rendezés is... Az utóbbi években sokat romlott a hallása, így szokásává vált, hogy szemben ült velem és figyelmesen nézett rám, míg beszélgettünk. Bevallom, élveztem ezt az odaadó érdeklődést. Ilyenkor engem is kifagatott terveimről és nem fukarkodott a tanácsokkal sem. Szatyrából könyveket, újságkivágásokat kotort elő, hogy megossza velem élményeit. Odafigyelt arra, hogy mi történik a világban, naprakész volt a kortárs kultúrából. Filmeket, könyveket, színdarabokat ajánlott, olyan volt, mint egy jó pedagógus, aki észrevétlenül irányítja a reá bízott nebuló izlését. Húsz éve ismerem. Nem nehéz emlékezni az első találkozásra, mert egy vancouveri moziban történt. Az előcsarnokban odalépett hozzánk a magyar szót hallva, és beszélgetni kezdtünk. Pár héttel később, a hatvanadik születésnapjára szervezett műsorban láttam először színpadon. Akkor már igen népszerű volt Vancouverben. Ámulva néztem az őt körülvevő rajongást és szeretetet. Versekkel, mondókákkal köszöntötték, az egész műsor egy jól sikerült tisztelegés volt érdemei előtt. Mindenki tudta jól, hogy mekkorát lendített az ott élő magyarok kulturális életén. Nemcsak színházat alapított, de táncsoportot is szervezett, és alaposan kivette részét a rendezvényekből, megemlékezésekből, évfordulókból. Rádió és tévéműsorokban szerepelt, zenekarokkal lépett fel, pezsgett körülötte az élet. Nagyon tudott szórakoztatni! Jó néhány alkalommal láthattam őt különféle előadásokban. A kedvéért még az angol nyelvű darabokra is beültünk. Vérében volt a színház.

A természete-tessége fogott meg elsősorban, ahogy apró gesztusokból fel tudott építeni egy karaktert. Az egyik jelenetben egy kotnyeles öregasszonyt játszott, aki míg a riporter kérdéseire válaszolt, lábával úgy körözött a szék alatt, mint egy vásott kölyök. De volt ő esendő háziasszony, az egész familiát irányító ravasz családanya, steftes cigányasszony, fontoskodó nagynéni, és számtalan más karakter. Játszi könnyedséggel teremtett új fi-gurákat a színpadon, de az életben is színész nő maradt. Elképesztő pontossággal tudta utánozni az ismerősök, barátok beszédstílusát, hanghordozását. Kiszolgálta a közönséget, a könnyű műfajt kínálva, mindent elkövetve, hogy nevetést fakasszon, mint egy jó bohóc. De rég tudjuk, hogy a bohócok érző és szomorú emberek legbelül.

Néha rajta is eluralkodott a nosztalgia, olyankor meglepő átalakuláson ment keresztül. A nagy nevetetőből a halálra készülő, a magányt félő, esendő ember lett. Bámulatos átéléssel

szavalt súlyos balladákat, vagy sanzonokban énekelte világgá a szerelmet, bánatot, elmúlást. Rendezett is természetesen, nagy hozzáértéssel. Színházi múltjának köszönhetően a koreográfia sem volt idegen tőle, de elboldogult a világosítással és a díszlettervezéssel is. Tán azért, mert nagyon korán kezdte a pályát. Már magzatként a világot jelentő deszkákon szerepelt, ugyanis az édesmama a Magyar Állami Operaház művésznője volt. Ahhoz is nagyon értett, hogy élesztgesse a tehetséget másokban. Korholt és követelt, biztatott, mindaddig, amíg el nem érte a célját. Versek, novellák, festmények, zeneszámok születtek e szelíd erőszaknak köszönhetően. Aztán a színházat fokozatosan leváltotta az írás szenvedélye. Már nem is volt meglepetés, hogy milyen remek könyvek kerültek ki a keze alól. A papírra is át tudta menteni sajátos humorát, műveltségét, szellemességét.

Egyedül lakott, de sajátos magány volt ez. Betáblázta a napjait, moziba, színházba járt, ápolta kapcsolatait, utazgatott. Tudott élni. Ha beszélgettünk, nemigen foglalkoztunk az elmúlással. Olyan ember nem gondolhat a halálra, aki tele van tervekkel! Néha mondta ugyan, hogy 82 évig fog élni, mert ezt jósként neki. Kézpénznek vettem ezt az évszámot, fel sem merült bennem, hogy a sors átírhatja egy tenyérjós jövődölését. Dühös vagyok erre az ismeretlen jósnőre, mert félrevezetett. De inkább magamra, mert hittem, hogy van még időnk. Végzetes tévedés volt!

Köszönöm, hogy velünk voltál!

(Fotó: Lelkes Ilonka)

ADY ENDRE

PÁRISBAN JÁRT AZ ŐSZ

Párisba tegnap beszökött az Ősz.
Szent Mihály útján suhant nesztelen,
Kánikulában, halk lombok alatt
S találkozott velem.

Ballagtam éppen a Szajna felé
S égtek lelkemben kis rőzse-dalok:
Füstösek, furcsák, búsak, bíborak,
Arról, hogy meghalok.

Elért az Ősz és súgott valamit,
Szent Mihály útja beleremegett,
Züm, züm: röpködtek végig az uton
Tréfás falevelek.

Egy perc: a Nyár meg sem hőkölt belé
S Párisból az Ősz kacagva szaladt.
Itt járt s hogy itt járt, én tudom csupán
Nyögő lombok alatt.

FODOR ALBERT

KÁRUJ

December eleje volt, de még szekérrel voltunk ott fenn a Bükkhavason. Egy hónapot töltöttünk ott húzattal. Szigorú egy hónap volt, küzdelmes napokkal őszi esőkkel, hideg éjszakákkal. Nade végre készülünk hazafelé. Megfőztük a maradék puliszkalisztet, ebédeltünk, és indultunk. Előttünk a vápás úton három szegesi szekér. Egyszer csak megállnak, leszállnak a szekérről, tanakodnak. Mi is megállunk, mert elkerülni éppen egy nagyobbacska kő miatt nem lenne könnyű, hát várunk. De a várakozás nincs éppen kedvünkre, hát odamegyünk.

- Na, mi lesz atyafiak, jó volna haladni... Az út mellett egy nagy bükkfa rönk hever, azt nézegetik, de tanácstalanok, s el is mondják a bánatukat. Ami igaz, az igaz, vastag nagy darab dög, nem egy hoppra való. A mi jelenlétünk is zavaró, de nem végzetes. Egy ilyen fa méterbe felvágva jó pénzt ér a városban, és ime készen itt van. Érdemes egy kicsit könyökölni érte.

- Fel szeretnék tenni ezt a fát.

- Hát, ha csak beszélgetnek, abból nem lesz semmi...
- Na jó, dehát nem olyan egyszerű.

Maguk között folytatják a beszélgetést, mi meg várunk. Kitűnik, hogy értenek is hozzá, meg nem is. Legalábbis nem úgy, mint mi. Illetve Káruj. Mert én csak segítség vagyok mellette. Másképp tervezetnek. Aztán megegyeznek abban, hogy nem teszik fel. Nekünk ez így jobb, nem kell várakoznunk. De milyen az ördög. Jó belülről, hogy meghergeljük őket.

- Hát mi a baj azzal a fával? - kérdezi Káruj, s felém kacsint.

- Nehéz - mondják

Káruj a fejszét belevágja.

- Ezzel nics baj. Ez jó fa...

- Nem az, hogy nyers, túl nagy, nehéz vele elbánni. Az egyik felül a szekérről, a másik kettő még vár, látszik, hogy még nem tették ki az íre a pontot

- Hát, ami azt illeti - körülményeskedik Káruj -, szégyen, hogy három ilyen fiatal, kemény legény nem tud elbánni egy ilyen *akármilyen* fával, - s ő itt egy csúnyább szót használt, mondanóját aláhúzó. A legényeken látszott a hatás, kipirultak, az egyik különösen felpercelkedett, érezhető volt a hangján

- Atyafi, ne legyen olyan nagy okos, maga sem tudná, hogy bánjon el vele.

- Én nem, de ha a három ilyen legény fiam itt volna, egy fél óra sem kellene.

- Hát akkor mondja, mit csináljunk! - szól a másik. A harmadik is leszáll a szekérről, és megindul az akció.

- Lássam, milyen karótok van!

Mindegyik szekéren van egy-egy jó emelő bükkfa karó. De felgurítani kell vágni két vastagot.

- Kettő menjen el! - intézkedik Káruj. - Az egyik szekeret neki kell készíteni! Le a lovat a szekérről! A kerekeket ki kell támasztani! Meg kell vájni a kerekek mellett a földet, s a kereket belenyomni!

A legény, aki ott maradt, el is kezdi kaparni hátul az innenső

keréknek a gödröt; mondom neki, nem azt, a másikat. Csodálkozva néz rám.

- Itt kell a könnyítés, mondja, erről van a fa...

- Ezt a kereket kivesszük, mondom.

Látja, hogy nem én vagyok a főfej, nem hisz nekem.

- Hé, bátya! Melyik kereket vágjam meg?

- A túlsót - hagyja helyben Káruj.

Intem, hogy sajnálom, ez van.

- Mi van, itt mindenki 'doktor'? - elégedetlenkedik a legény.

- Ki kell venni a hátsó rókancát.

Közben megjönnek a felhajtó karók

- Megbírja?

- Meg. Csak előbb a kereket ki kell venni!

- Hé, a kutyafáját, majdnem a földön vagyunk - hangzik az elégedettség. Érződik, hogy ez az, amit ők nem terveztek be. Most már helyben vagyunk, a többi már ők is tudják, emelni kell csupán. Karóval, csákánnyal, kézzel, ki hogy éri. Igen ám, de a fa nem mozdul, úgy látszik, nagyon beleragadt a sárba.

- Nocsak, még egyszer. Ide mind a három bükkfa karót, állítsátok be nyílásra! Aztán egyszerre hej-rukk. Káruj nem emel, azt akarja, hogy ők oldják meg, de azért én egy megfelelő fadarabbal felkészülök, hogy megtámasszam. És a fa mozdult, én is utána nyomtam a támasztékot. Mindenki megkönnyebbül.

- Most már a mienk, Hangzik az elégedettség hangja. Beállítják a felhajtó karókat, és elkezdik gurítani. A legények őszintén nyomnak, a fa gurul, s fent van a szekéren. Vissza a rókancát, helyére törni a fűrsgyűt, meg lehet szusszanni. A kerékekkel már ők is el tudnak bánni. Átgurítják a fát.

- Eresszed Jóska! - kiált az idősebb szegesi legény, s a menet elindul túloldalra, két karóval megemelik a tengelyt, s a harmadik beteszi a kereket, aztán megkötik a fát.

Mindenki elégedett.

- Bátya, maga még az anyjában is fuvaros volt - mondja a bandavezér egy kis felhanggal.

- Ami igaz, az igaz, nem most kezdtem - mondja Káruj, s látszik, hogy jól esik az elismerés.

- Eresszed Jóska! - kiált az idősebb szegesi legény, s a menet elindul.

- Aztán a Juci csárdánál megállunk egy decire...

Műsorunk minden szombaton 11:00-kor látható az OMNI 1 csatornán (Rogers 4-es vagy Bell satellit-en is a 214, 215, 216-os csatornán).

Ismétlések: kedd: 07:00, szerda: 9:00 és 20.00 órakor.

email: info@magyarkepek.tv

Emily Carr (member of Group-of-seven): Canadian Autumn

A VÉNASSZONYOK NYARA

A vénasszonyok nyara kifejezés amilyen fiatal, olyan hamar át is ment már egy újfajta értelmezésbe. Nemzedékünk a meteo-

rológiai ősz kezdete, azaz szeptember 1-jétől a tél beálltáig terjedő minden napos, melegebb napot vénasszonyok nyarának tulajdonít...

Október, azaz mindenszentek hava azonban bővelkedik hagyományokban, és nem egy akad köztük, amelyiknek kimondottan jól jött a vénasszonyok nyarának kellemes időjárása. A sort október 15-én Teréz napja nyitja, amely főleg az erdélyi borvidéken és a Somlóhegyen a szüret kezdetét jelentette. A földön végzett munkák végeztével ebben az időszakban zajlottak hagyományosan a lakodalmak is, az embereknek ekkor jutott idejük a mulatozásra... Állattartó közösségekben az év egyik legnagyobb eseménye volt Szent Mihály napja (szeptember 29.), amikor az állatokat téli szállásra hajtották a nyári legelőkről. Ekkor volt az elszámolás ideje, amiket közös programok, ünnepek kísérték. A mondás szerint Szent Mihály öltöztet, Szent György (április 24.) vetköztet – vagyis ez a nap már tényleg a nyár végét jelentette.

Simon-Júda napja, október 28. is jeles lakodalmas, szüreti nap, és fontos pásztorünnep volt. Tokajban ezen a napon kezdődött a szüret, és ez volt a nyár téli szállásra hajtásának végső határideje. Bármennyire is újkeletű elnevezés a vénasszonyok nyara, jól látszik, hogy a nép évszázadokon keresztül számon tartotta és kihasználta ezt az időszakot, a tél előtt „ajándékba” kapott néhány nyári napot.

Forrás: Bihari Dániel, aranylo-osz.lapunk.hu

INDIAN SUMMER

Indian summer is a period of unseasonably warm, dry weather that sometimes occurs in autumn in the Northern Hemisphere. The US National Weather Service defines this as weather conditions that are sunny and clear with above normal temperatures, occurring late-September to mid-November. It is usually described as occurring after a killing frost. Although the exact origins of the term are uncertain,^[5] it was perhaps so-called because it was first noted in regions inhabited by Native Americans ("Indians"), or because the Native Americans first described it to Europeans,^[6] or it had been based on the warm and hazy conditions in autumn when Native Americans hunted.

In literature and history, the term is sometimes used metaphorically.

In British English, the term is used in the same way as in North America. In the UK, observers knew of the American usage from the mid-19th century onwards, and *The Indian Summer of a Forsyte* is the metaphorical title of the 1918 second volume of *The Forsyte Saga* by John Galsworthy. However, early 20th-century climatologists Gordon Manley and Hubert Lamb used it only when referring to the American phenomenon, and the expression did not gain wide currency in Great Britain until the 1950s. In former times such a period was associated with the autumn feast days of St. Martin and Saint Luke.

Similar weather conditions, with local variations also exist. A warm period in autumn is called "Altweibersommer" (de: "old women's summer") in Germany, Austria, Switzerland, Lithuania, Hungary, Estonia (Estonian: *vananaistesuvi*), Finland, and in a number of Slavic-language countries - for example, in Poland, Russia, Serbia, and Croatia - it is known as "old woman's summer" In temperate parts of South America - such as southernmost Brazil, Argentina and Uruguay - the phenomenon is known as "Veranico", "Veranito" or "Veranillo" (literally, "little summer"), and usually occurs in early autumn between late April and mid-May, when it is known as "Veranico de Maio" ("May's little summer") or as "Veranito de San Juan" ("Saint John's little summer"). Its onset and duration are directly associated with the occurrence of El Niño.

In other countries it is associated with autumnal name days or saint days such as Teresa of Ávila (Portugal, Spain and France), St. Martin's Summer (France, Italy and Portugal), Saint Michael's Day (Serbia), St. Martin's Day (Netherlands), Bridget of Sweden in Sweden, and Saint Michael the Archangel in Wales. In Turkey it is called *pastirma yazı*, meaning pastrami summer, since the month of November was considered to be the best time to make pastrami.

By: Wikipedia

KÁNYÁDI SÁNDOR

VÉNASSZONYOK NYARA

Ül az őszi napon
három kis anyóka,
fonogatnak, pereg
szaporán a rokka.

S lemenőben a Nap
azért ragyog vissza
finom fonalukat
nehogy elszakítsa.

Öreg ujjbegyük közt
nem is kenderszálak,
fonallá a napnak
sugarai válnak.

MEK Egyesület
 1827 Budapest, Budavári Palota F épület
 Tel: 1-224-3741
 E-mail: info@mek.oszk.hu
 URL: http://mek.oszk.hu/egyesulet

Kapcsolattartó személyek:

A MEK Egyesület elnöke: Monok István (MTA Könyvtár és Információs Központ, főigazgató)
 1051 Budapest V. ker., Arany János u. 1, 406. szoba
 Telefon: 1/411-6302
 Fax: 1/331-6954
 E-mail: monok.istvan@konyvtar.mta.hu

Ügyvezető elnök: Moldován István (OSZK – E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya, osztályvezető)
 1827 Budapest, Budavári Palota F. épület. 315. szoba
 Telefon: 1/2243-846
 Mobil: 20/400-8872
 Fax: 1/202-0804
 E-mail: moldovan@mek.oszk.hu

GÁBOR LÁSZLÓ VASKI CIWM, CFP, BMUS

Senior Financial Consultant
INVESTORS GROUP FINANCIAL SERVICES INC.

Investors Group Financial Services Inc.

Since 1991, Gábor with his team at Investors Group, has been assisting clients in achieving their financial goals.

He has combined his personal *knowledge* and *experience* with the *research* of *Investors Group professionals* for the sole objective of *providing clients* the *clarity* and *confidence* to *achieve* their *financial goals*.

With his *team*, he helps *clients save tax, build* and *preserve wealth* for *themselves* and *future generations*.

TEAM VASKI
Guiding Your Financial Future

“A Magyar Közösség Lelkes Támogatói”

600-390 Brant Street • Burlington, ON, L7R 4J4
 1-888-467-8844, ext. 271 • gabor.vaski@investorsgroup.com

Factory and Outlet

Sunday-Monday

Closed

Tuesday-Friday

8 AM to 6 PM

Saturday

8 AM to 3 PM

Mississauga, ON,

L4X 2G1

(905) 624-9311

(905) 624-9910

MAGYAR NAPLÓ

**Az egyetlen szépirodalmi folyóirat
a DIGITALSTAND-on!**

A Magyar Napló elektronikus formája már a www.digitalstand.hu webáruházban is elérhető!
A digitális folyóirat tartalma teljes egészében megegyezik a hagyományos lapszámokéval.

DIGITALSTAND

www.digitalstand.hu

Digitális lapszám vásárlása: 390 Ft

Digitális előfizetés

12 hónapra: 3960 Ft (12 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

6 hónapra: 1980 Ft (6 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

3 hónapra: 990 Ft (3 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

(Az árak az Áfá-t tartalmazzák.)

Fedezze fel a digitális újságolvasás előnyeit! Ha a Digitalstandot választja, a Magyar Napló mindig Önnél lesz, ráadásul kedvezőbb áron, mint korábban bármikor!

**Call me to receive your
FREE will planner.**

Making a planned gift can bring
you and your family tax and
financial benefits.

For more information contact Kate at:
kturoczi@ospca.on.ca
1 (888) ONT-SPCA ext 324
Charitable Business # 88969-1044-RR0002
ontariospca.ca

**A Kalejdoszkóp megújult címoldalát
Csibi Balázs KCSP ösztöndíjas tervezte
Lotz Károly freskója felhasználásával
(Budapesti Néprajzi Múzeum)**

**Megvalósult
a Magyar Kormány
támogatásával**

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

**SOMLAI ANNA
ÉS ISTVÁN**